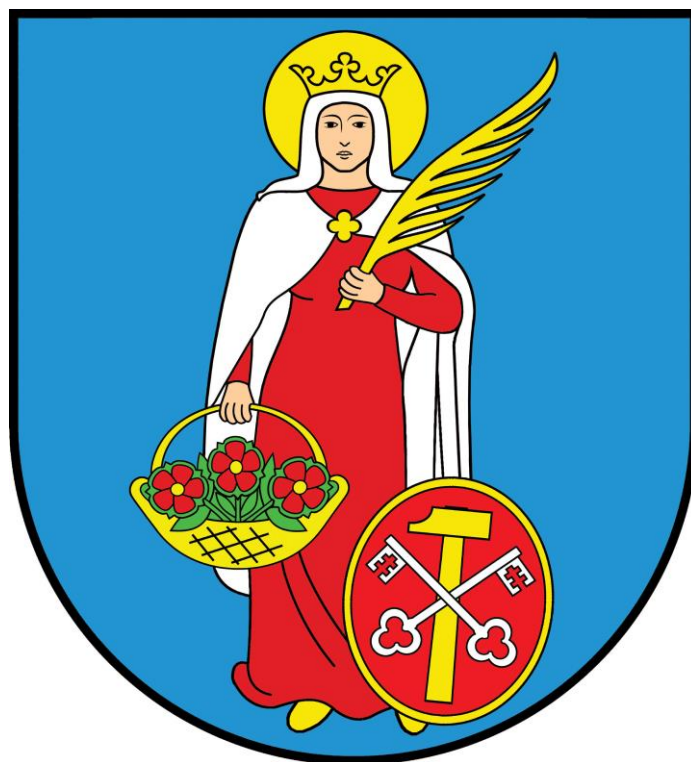

RAPORT

O STANIE GMINY WOLANÓW

ZA 2018 R.

URZĄD GMINY WOLANÓW

Wolanów, 30 maja 2019 r.

Spis treści

I. Informacje ogólne o Gminie	4
1.1. Demografia.....	4
1.2. Charakterystyka Gminy na tle grupy porównawczej	5
II. Gospodarka finansowa Gminy	7
2.1. Dochody Gminy	8
2.2. Wydatki Gminy	10
2.4. Pozyskane środki zewnętrzne.....	15
2.5. Realizacja funduszu sołeckiego	15
III. Mienie komunalne	18
IV. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.....	19
4.1. Strategia rozwoju Gminy Wolanów	19
4.2. Ład przestrzenny	20
4.3. Gminny program rewitalizacji.....	21
4.4. Gminny program opieki nad zabytkami	23
4.5. Infrastruktura komunalna	24
4.5.1. Infrastruktura drogowa i transport publiczny	24
4.5.2. Liczba i stan urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych zarządzanych przez Gminę Wolanów	28
4.5.3. Infrastruktura energetyczna	28
4.6. Środowisko	29
4.6.1. Program ochrony środowiska.....	29
4.6.2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	31

4.6.3. Program usuwania azbestu	32
V. Polityka społeczna	33
5.1. Strategia rozwiązywania problemów społecznych.....	33
5.2. Gminny program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	35
5.3. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	36
5.4. Program współpracy Gminy Wolanów z organizacjami pozarządowymi	38
VI. Stan realizacji zadań oświatowych	40
VII. Realizacja uchwał Rady Gminy.....	47
VIII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	48
Podsumowanie	50
Załączniki	53
Spis tabel	54

Wprowadzenie

Artykuł 28aa. – Raport o stanie gminy – znowelizowanej w 2018 r. ustawy o samorządzie gminnym nakłada na Wójta obowiązek przedstawienia Radzie Gminy, do dnia 31 maja raportu o stanie gminy. Ustawa ogólnie określa, że raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta w roku poprzednim tj. w 2018, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i funduszu sołeckiego. Ponieważ wcześniej nie opracowywano takiego dokumentu, a brak jest szczegółowych wytycznych jak powinien wyglądać, jego treść będzie się kształtowała w praktyce. Raport jest prezentowany Radzie gminy na sesji absolutoryjnej, ale ma charakter publiczny, w debacie mają prawo brać udział również Mieszkańcy. Raport adresowany jest nie tylko do radnych, ale także do Mieszkańców mniej zorientowanych w działalności gminy, dlatego ważne jest aby był jak najbardziej zrozumiały

I. Informacje ogólne o Gminie

1.1. Demografia

Obszar gminy to 82,9 km² zamieszkałych na koniec 2018 r. przez 8852 osoby. Szczegółowe dane demograficzne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Gmina Wolanów – dane demograficzne

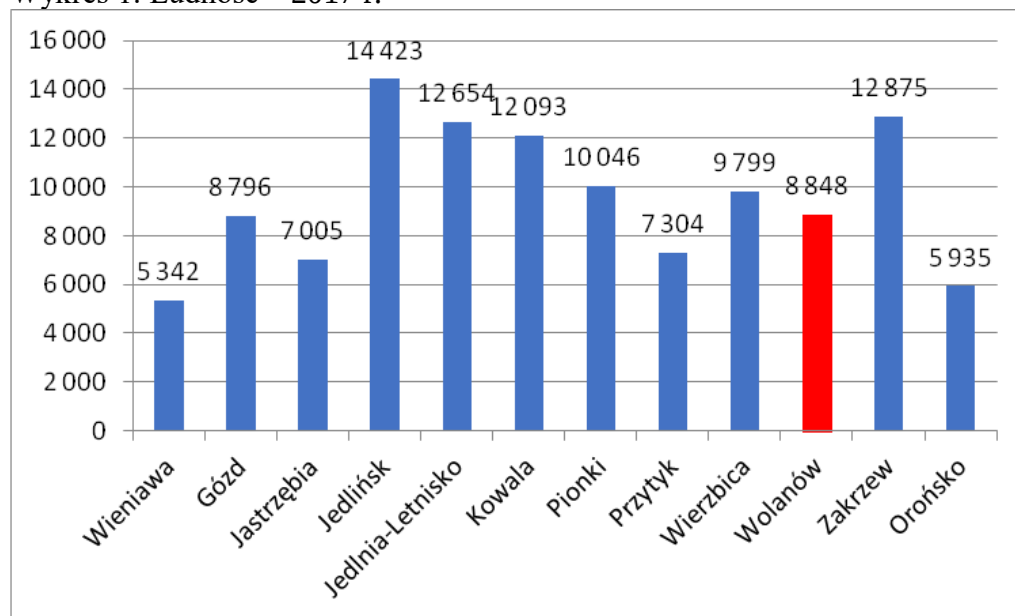
Wskaźniki demograficzne	2017	2018
Ludność	8843	8853
- w tym kobiety	4442	4436
Urodzenia żywe	113	91
Zgony	61	55
Przyrost naturalny	52	36
Małżeństwa	65	51
Rozwody	17	15
Ludność w wieku - przedprodukcyjnym	2151	2128
- produkcyjnym	5510	5475
- poprodukcyjnym	1182	1250

Źródło: opracowanie własne.

1.2. Charakterystyka Gminy na tle grupy porównawczej

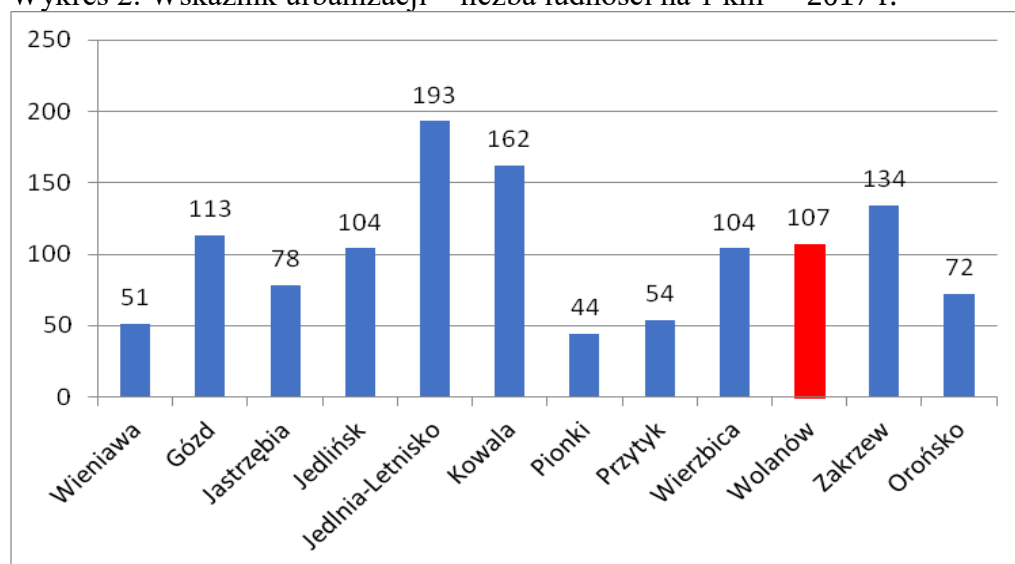
W kolejnych tabelach i na wykresach przedstawiono dane charakteryzujące gminę Wolanów na tle innych gmin powiatu i województwa w 2017 r.

Wykres 1. Ludność – 2017 r.

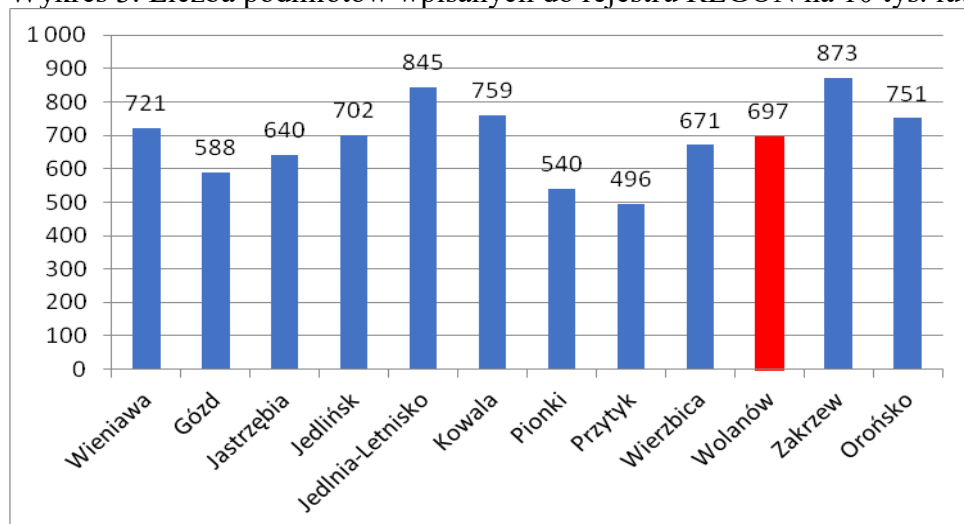
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 2. Wskaźnik urbanizacji – liczba ludności na 1 km² – 2017 r.

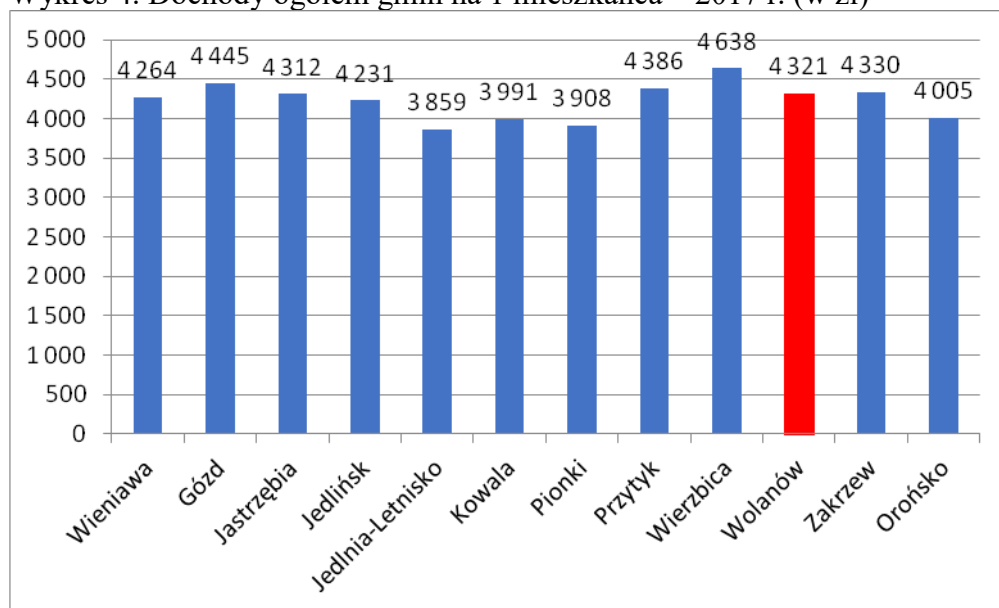
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 3. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności – 2017 r.

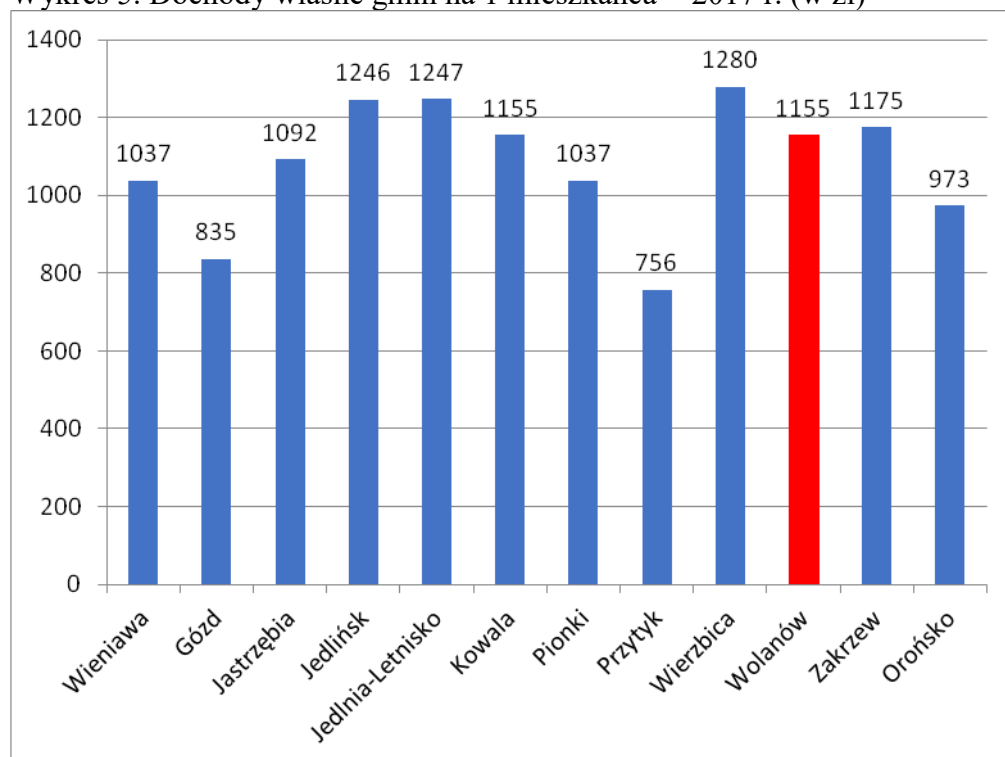
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 4. Dochody ogółem gmin na 1 mieszkańca – 2017 r. (w zł)

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 5. Dochody własne gmin na 1 mieszkańca - 2017 r. (w zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

II. Gospodarka finansowa Gminy

W 2018 zrealizowano dochody budżetu w wysokości **39.953.133,18 zł**,

co stanowi 101,97% planu rocznego z tego:

- dochody bieżące wyniosły – **39.638.007,26 zł** i stanowiły 101,99% planu, a w stosunku do dochodów wykonanych ogółem 99,21%
- dochody majątkowe – **315.125,92 zł**, stanowiły 99,90% planu i 0,79% dochodów wykonanych ogółem.

Dochody własne w budżecie gminy na 2018 rok zaplanowano w kwocie – **11.169.357,00 zł**. Za okres sprawozdawczy uzyskano – **12.041.645,22 zł**, co stanowi **107,81%** planu rocznego, a w stosunku do dochodów ogółem 30,14% oraz 30,38% wykonanych dochodów bieżących.

W 2018 roku zrealizowano wydatki w kwocie – **39.483.368,32 zł**, co stanowiło 95,45% planu rocznego. Z wydatków poniesionych ogółem przypada na:

- wydatki bieżące kwota – **35.871.306,72 zł**, co oznacza realizację planu w 95,52%, a w stosunku do wydatków wykonanych ogółem – 90,85%,

- wydatki majątkowe kwota – **3.612.061,60** zł tj. 94,75% planu rocznego, a w stosunku do wydatków wykonanych ogółem – 9,15%.

Dług Gminy na początek roku wynosił kwotę – **3.721.000,00** zł, a na dzień 31 grudnia 2018 r. kwotę –**2. 822.500,00zł.**

2.1. Dochody Gminy

W tabeli 2 przedstawiono dochody Gminy z poszczególnych źródeł.

Tabela 2. Dochody Gminy Wolanów w 2018 r.

Treść	Plan	Wykonanie	Wykonanie / plan (%)	Udział w dochodach ogółem (% - wykonanie)
DOCHODY OGÓŁEM	39 180 288,00	39 953 133,18	101,97	100,00
A. Dochody BIEŻĄCE	38 864 862,00	39 638 007,26	101,99	99,21
A.I. Dochody WŁASNE	11 169 357,00	12 041 645,22	107,81	30,14
A.I.1. Dochody z podatków i opłat	10 241 405,00	10 970 956,61	107,12	27,46
Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	5 940 634,00	6 318 152,00	106,35	15,81
Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	60 000,00	127 976,14	213,29	0,32
Wpływy z podatku od nieruchomości	2 429 596,00	2 538 194,58	104,47	6,35
Wpływy z podatku rolnego	433 500,00	453 191,65	104,54	1,13
Wpływy z podatku leśnego	29 534,00	30 588,98	103,57	0,08
Wpływy z podatku od środków transportowych	288 000,00	290 840,80	100,99	0,73
Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	1 500,00	1 464,00	97,60	0,00
Wpływy z podatku od spadków i darowizn	10 000,00	37 292,95	372,93	0,09
Wpływy z opłaty skarbowej	24 500,00	25 331,02	103,39	0,06
Wpływy z opłaty targowej	280,00	340,00	121,43	0,00
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	8 317,00	8 317,00	100,00	0,02
Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	129 300,00	130 418,82	100,87	0,33
Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jst na podst. Odrębnych ustaw	450 000,00	465 436,94	103,43	1,16
Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	130 000,00	224 625,55	172,79	0,56
Wpływy z opłat z tytułu użytkowania	339,00	338,96	99,99	0,00

wieczystego nieruchomości				
Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	6 600,00	7 838,77	118,77	0,02
Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	64 965,00	71 052,00	109,37	0,18
Wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego	218 570,00	223 849,00	102,42	0,56
Wpływy z różnych opłat	15 770,00	15 707,45	99,60	0,04
A.I.2. Dochody z majątku	88 058,00	92 367,20	104,89	0,23
Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	88 058,00	92 367,20	104,89	0,23
A.I.3. Pozostałe dochody własne, w tym:	839 894,00	978 321,41	116,48	2,45
Wpływy z usług	493 601,00	566 227,35	114,71	1,42
Wpływy z odsetek	13 013,00	12 365,39	95,02	0,03
Dochody jst związane z realizacją zadań z zakresu adm. rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	10 000,00	25 372,20	253,72	0,06
Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jst na dofinansowanie własnych zadań bieżących	111 852,00	111 852,37	100,00	0,28
A.II. Dotacje celowe z budżetu państwa	14 576 904,00	14 477 761,04	99,32	36,24
- §201 - na realizację zadań bież. z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie i § 206 - na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	13 707 316,00	13 613 168,51	99,31	34,07
- na realizację własnych zadań bieżących gmin	869 588,00	864 592,53	99,43	2,16
A.III. Subwencja ogólna	13 118 601,00	13 118 601,00	100,00	32,83
- część oświatowa	9 220 664,00	9 220 664,00	100,00	23,08
- część wyrównawcza	3 846 841,00	3 846 841,00	100,00	9,63
- część równoważąca	20 840,00	20 840,00	100,00	0,05
- uzupełnienie subwencji ogólnej	30 256,00	30 256,00	100,00	0,08
B. DOCHODY MAJĄTKOWE	315 426,00	315 125,92	99,90	0,79
B.I. Dochody WŁASNE, w tym:	3 000,00	3 100,00	103,33	0,01
Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	3 000,00	3 100,00	103,33	0,01

Dotacje celowe w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	312 426,00	312 425,92	100,00	0,78
Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	0,00	-400,00	-	-

Źródło: opracowanie własne.

Dochody majątkowe po stronie planu na dzień 31.12.2018 roku wyniosły – **315.426,00 zł**. W okresie sprawozdawczym dochody majątkowe zrealizowano w wysokości – **315.125,92 zł**, co stanowi 99,90% planu rocznego i 0,79% dochodów wykonanych ogółem. Na dochody majątkowe składają się następujące pozycje:

- wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w kwocie – **3.100,00 zł**, za sprzedaną działkę nr 298/8 w Wymysłowie o pow. 172 m².
- środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, pozyskane z innych źródeł kwota – **minus 400,00 zł**, stanowiąca zwrot z dochodów budżetu gminy (na wniosek wpłacającego), należności wpłaconej we wcześniejszych latach za przyłączenie do istniejącej sieci wodociągowej,
- wpływy z tytułu środków unijnych, za zrealizowane w 2017 r. dwa zadania związane z budową boisk wielofunkcyjnych w Bieniędziejach i Wolanowie, w ramach nowej perspektywy finansowej zrealizowano kwotę – **312.425,92 zł**, co stanowi 100,00 % planu.

2.2. Wydatki Gminy

W tabeli 3 przedstawiono wydatki Gminy według grup rodzajowych.

Tabela 3. Wydatki Gminy Wolanów w 2018 r. według podstawowych grup wydatków

Treść	Plan	Wykonanie	Wykonanie / plan (%)	Udział w strukturze wydatków ogółem (%)
Wydatki (I+II)	41 366 151,00	39 483 368,32	95,45	100,00
I. Wydatki bieżące	37 554 077,00	35 871 306,72	95,52	90,85
1. Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	22 595 362,00	21 147 724,54	93,59	53,56
1.1. Wynagrodzenia i składki od nich naliczane, w tym:	14 638 420,00	14 076 778,16	96,16	35,65

wynagrodzenia osobowe	11 827 630,00	11 457 492,37	96,87	29,02
wynagrodzenia bezosobowe	219 524,00	195 863,50	89,22	0,50
składki	2 517 736,00	2 350 736,29	93,37	5,95
1.2. Wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań, w tym:	7 956 942,00	7 070 946,38	88,87	17,91
Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2% uzysk. wpływ. z podatku rolnego	9 000,00	8 961,96	99,58	0,02
Pozostałe odsetki	20,00	5,91	29,55	0,00
2. Dotacje na zad. bież., w tym:	871 051,00	825 526,95	94,77	2,09
Dotacje dla innych JST udzielone na podstawie porozumień	76 000,00	71 560,02	94,16	0,18
Dotacje celowe w ramach programów finans. z udziałem środków eur. oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatn. w ramach budżetu śr. europ.	0,00	0,00	0,00	0,00
Dotacje dla jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	140 000,00	139 999,29	100,00	0,35
Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	632 000,00	590 916,64	93,50	1,50
Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	23 051,00	23 051,00	100,00	0,06
3. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	14 017 664,00	13 841 679,82	98,74	35,06
4. Wydatki na obsługę długu	70 000,00	56 375,41	80,54	0,14
odsetki i dyskonto określ w art. 243 ust. 1 ustawy	70 000,00	56 375,41	80,54	0,14
II. Wydatki majątkowe:	3 812 074,00	3 612 061,60	94,75	9,15
1. Inwestycyjne, w tym:	3 812 074,00	3 612 061,60	94,75	9,15
Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych i wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych z tego:	3 668 327,00	3 490 143,95	95,14	8,84
<i>Wydatki na programy finansowane z udziałem środków o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 w części związanej z realizacją zadań jst</i>	98 850,00	76 655,95	77,55	0,19
Dotacje na inwestycje	24 132,00	2 303,25	9,54	0,01
Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jst na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	119 615,00	119 614,40	100,00	0,30

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze wydatków dominowały wydatki bieżące. Ich udział kształtował się na poziomie 90,85%. Wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości – 3.612.061,60 zł i stanowiły 94,75 % uchwalonego planu rocznego oraz 9,15 % wykonanych wydatków ogółem.

Największy udział w wykonanych wydatkach ogółem stanowiły wydatki poniesione na oświatę – **37,84 %**, na rodzinę – **36,93 %** oraz na administrację **8,94%**.

W wyniku realizacji budżetu na koniec 2018 roku wystąpiła **nadwyżka** w kwocie – **469.764,86 zł** (na planowany deficyt w kwocie – 2.185.863,00 zł).

W tabeli 4 przedstawiono wydatki majątkowe Gminy według działów klasyfikacji budżetowej.

Tabela 4. Wydatki majątkowe Gminy Wolanów według działów klasyfikacji budżetowej – 2018 r.

Dział	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	%
010	Rolnictwo i łowiectwo	84.615	69.714	82,39
600	Transport i łączność	666.419	665 785	99,90
700	Gospodarka mieszkaniowa	165.816	151.541	91,39
710	Pozostała działalność	24.132	2.303	9,54
801	Oświata i wychowanie	2.555.000	2.526.760	98,89
900	Gospodarka kom. i ochr. środowiska	216.092	195.956	90,68
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	100.000	0	0,00
Razem		3.812.074	3.612.061,60	94,75

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej wymieniono najważniejsze inwestycje w 2018 r.:

W dziale 600 – Transport i łączność

Przebudowa odcinka drogi gminnej Nr 351207W Garno- Strzałków – na ten cel

zaplanowano kwotę – **418.100,00 zł**, a zrealizowano - **418.015,50 zł**, co stanowi 99,98 % planu. Zadanie zostało wykonane i dokumentem OT odcinek drogi o długości 640 mb i wartości 424.515,50 zł przyjęto na majątek gminy.

W dziale 801 – Oświata i wychowanie

Rozbudowa budynku PSP w Mniszku

Realizację tego przedsięwzięcia zaplanowano w latach 2018-2019, z czego na 2018 rok zaplanowano po zmianach – **924.000,00 zł**, a na 2019 – 1.600.000,00 zł. Na dofinansowanie tego zadania w 2018 roku z funduszu sołectkiego wsi: Mniszek, Kol. Wawrzyszów, Rogowa, Wawrzyszów i Wymysłów zaplanowano i zrealizowano kwotę 48.568,00 zł. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wydatkowano kwotę - **912.386,23 zł** (tj. 98,74% planu). Zadanie zgodnie z zawartą umową jest kontynuowane w roku 2019.

Rozbudowa budynku PSP w Sławnie

Realizację tego przedsięwzięcia zaplanowano również w latach 2018-2019, z czego na 2018 rok zaplanowano po zmianach kwotę – **1.170.000,00 zł**, a na 2019 rok – 2.500.000,00 zł. to zgodnie z umową kontynuowane jest w roku 2019.

Termomodernizacja budynku ZSO w Wolanowie przy ul. Kolejowej 17

Realizację tego zadania zaplanowano w latach 2017-2019, z czego w 2017 r. wydatkowano kwotę – 514.026,75 zł, w 2018 wydatkowano – **460.675,00 zł**, a na 2019 rok zarezerwowano - 248.000,00 zł.

Jest to jedno z zadań zaplanowanych do realizacji zgodnie z opracowanym w 2015 r. Planem Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Wolanów na lata 2015-2020.

W 2018 r. II etap zadania został zrealizowany. Źródłem finansowania zadania była pożyczka z WFOŚiGW w wysokości 425.700,00 zł oraz środki własne - 34.975,00 zł.

W ramach termomodernizacji zostały już wymienione okna i drzwi, w 2018 r. docieplone zostały ściany, a na 2019 r. – planuje się zamontowanie grzejników.

2.3. Wieloletnia prognoza finansowa

W tabeli 5 przedstawiono harmonogram spłaty długu na najbliższe lata.

Kwota zadłużenia Gminy na koniec każdego roku budżetowego (po uwzględnieniu planowanych spłat) wraz z planowanymi odsetkami kształtować się będzie jak poniżej :

- 2019 - 6.061.160 zł, + 170.000zł = 6.231.160 zł
- 2020 - 4.752.220 zł, + 230.000zł = 4.982.220 zł
- 2021 - 3.593.280 zł, + 180.000zł = 3.773.280 zł
- 2022 - 2.384.340 zł, + 145.000zł = 2.529.340 zł
- 2023 - 1.189 600 zł, + 105.000zł = 1.294.600 zł
- 2024 - 0 zł. + 57.000zł = 57.000 zł

Tabela 5. Harmonogram spłaty długu (w zł)

Tabela 5: Harmonogram spłaty drugu (w zł)							
Lata spłaty	Kwoty kredytów i pożyczek zaciągniętych i planowanych do zaciągnięcia w złotych oraz ich spłaty w latach:						Łączne woty spłat kredytów i pożyczek
	2016	2017		2018	Plan 2019		
	1 600 000 Kredyt bankowy	2 000 000 Kredyt bankowy	371 000 Pożyczka WFOŚ i GW	425 700 Pożyczka WFOS i GW	4 400 000 Kredyt bankowy	248 000 Pożyczka WFOS i GW	
2019	600 000	650 000	74 200	85 140	-	-	1 409 340
2020	-	800 000	74 200	85 140	300 000	49 600	1 308 940
2021	-	50 000	74 200	85 140	900 000	49 600	1 158 940
2022	-	-	74 200	85 140	1 000 000	49 600	1 208 940
2023	-	-	-	85 140	1 060 000	49 600	1 194 740
2024	-	-	-	-	1 140 000	49 600	1 189 600

Źródło: opracowanie własne.

W tabeli 6 przedstawiono prognozę nadwyżki operacyjnej na kolejne lata. Nadwyżka operacyjna to część dochodów bieżących pozostająca po pokryciu wydatków bieżących.

Tabela 6. Prognoza nadwyżki operacyjnej na najbliższe lata

Lata	Kwota nadwyżki budżetowej	Przeznaczenie nadwyżki na spłatę rat kredytów i pożyczek
2019	0	0
2020	1 308 940	1 308 940
2021	1 158 940	1 158 940
2022	1 208 940	1 208 940
2023	1 194 740	1 194 740
2024	1 189 600	1 189 600

Źródło: opracowanie własne.

W tabeli 7 przedstawiono prognozę limitu zadłużenia na kolejne lata (wzór – art.243. Prognozowany w latach 2019-2024 indywidualny wskaźnik zadłużenia ustalony według art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dla Gminy Wolanów przedstawia się jak w tabeli 7.

Tabela 7. Prognoza limitu zadłużenia Gminy Wolanów na najbliższe lata

Lata objęte zadłużeniem	Prognozowany indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia (%)	Dopuszczalny indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia wg art. 243 (%)
2019	4,11	9,81
2020	3,94	7,17
2021	3,42	5,41
2022	3,46	6,63
2023	3,32	7,20
2024	3,18	7,28

Źródło: opracowanie własne.

2.4. Pozyskane środki zewnętrzne

Na pozyskane zewnętrzne środki składają się środki krajowe i unijne:

Środki krajowe. – 131.058,37 zł

- Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw Mazowsze 2018 dla sołectw Garno i Wawrzyszów - 16.110,37 zł, z budżetu Województwa Mazowieckiego
- Dofinansowanie remontu dachu w strażnicy OSP w Młodocinie W. - 23.742 zł, z Urzędu Marszałkowskiego Woj. Mazowieckiego
- Dofinansowanie zakupu sprzętu dla jednostek OSP - 19.206 zł z Funduszu Sprawiedliwości, Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej
- Dofinansowanie organizacji dożynek powiatowych – Starostwo Powiatowe - 72.000 zł

Środki unijne – 312.425,92 zł

- Środki PROW z Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie w kwocie 312.425,92 zł, (co stanowi 100,00 % planu), za wykonane w 2017 r. dwa zadania związane z budową boisk wielofunkcyjnych w Bieniędziejach i Wolanowie.

2.5. Realizacja funduszu sołeckiego

Wydatki funduszu sołeckiego po stronie wykonania stanowiły kwotę 494.049,78 zł, co stanowiło 94,75 % planu i 1,25 % wydatków poniesionych ogółem za 2018 r.

Łącznie na 2018 rok zaplanowano do realizacji 64 zadania, z czego dwa zadania były realizowane jako wspólne przedsięwzięcia:

1. Dofinansowanie rozbudowy PSP w Mniszku – 5 miejscowości
2. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie - 7 miejscowości.

Ostatecznie licząc wspólne przedsięwzięcia jako dwa zadania i jedno nie zrealizowane (Franciszków) wykonano w 2018 roku w ramach funduszu sołeckiego 53 zadania. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Plan i wykonanie wydatków na przedsięwzięcia realizowane w ramach Funduszu sołeckiego w 2018 r.

Dz.	Rozdz	§	Nazwa sołectwa	Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Plan	Wykonanie	%
1	2	3	4	5	6		
600	60016	4270	Bieniędzice	1. Remont drogi gminnej w miejscowości Michałów poprzez dostawę i rozgarniecie destruktu.	5.000,00	4.920,00	98,40
600	60016	4270		2. Remont przepustu drogowego oraz utwardzenie pobocza.	14.118,00	14.118,00	100,00
600 900	60016 90015	4270 6050	Chruślice	1. Remont rowu odwadniającego drogi 2. Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej na podwieszenie opraw oświetlenia ulicznego na odcinku ok 500 mb. (Chruślice – Brzeziny)	4.000,00 12.241,00	3994,55 4000,00	99,86 32,68
600	60095	6050	Garno	1. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie (umowa użyczenia)	21.680,00	21.680,00	100,00
600 921	60016 92105	4270 4300		2. Dostawa tłucznia na drogi gminne 3. Organizacja pikniku z okazji Dnia Dziecka,	3.039,00 3.600,00	2.996,28 3.600,00	98,59 100,00
921	92109	4270 4210		4. Remont świetlicy wiejskiej wraz z doposażeniem	5.000,00 5.000,00	5.000,00 5.000,00	100,00 100,00
900 900	90095 90095	4300 4210		5. Zakup piachu na boisko 6. Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych na placu zabaw (zakup paliwa i osprzętu do kosiarek spalinowych)	600,00 500,00	599,99 498,65	100,00 99,73
600 700	60095 70005	6050 6060	Franciszków	1. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie (umowa użyczenia) 2. Zakup działki pod plac zabaw we Franciszkowie	10.775,00 8.816,00	10.775,00 0,00	100,00 0,00
900	90095	6050	Jarosławice	Zagospodarowanie działki Nr 63 jako terenu rekreacyjnego dla mieszkańców	12.654,00	12.654,00	100,00
600	60016	4270	Kacprowice	1. Czyszczenie rowu oraz wymiana przepustów w m. Wola Waclawowska od nr posesji 26 do 30.	21.504,00	20.841,52	96,92
900	90095	4300		2. Ułożenie kostki brukowej pod stołem do tenisa stołowego na placu zabaw w m. Kacprowice.	2.000,00	1.999,90	100,00
921	92105	4300		3. Organizacja pikniku dla mieszkańców	2.000,00	2.000,00	100,00
900	90015	6050	Kowala Duszocina	1. Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej budowy oświetlenia ulicznego drogi gminnej- działki Nr 266 i 267	8.142,00	6.200,00	76,15
600	60095	6050		2. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie (umowa użyczenia)	9.951,00	9.951,00	100,00
600	60095	6050	Kowalanka	1. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie (umowa użyczenia)	10.992,00	10.992,00	100,00
600 921	60016 92105	4270 4300		2. Naprawa chodnika w m. Kowalanka 3. Organizacja Pikniku Rodzinnego	8.000,00 994,00	8.000,00 994,00	100,00 100,00
900 600 900	90015 60016 90095	4270 4270 6060	Kolonia Wawrzyszów	1. Zakup 2 szt. lamp oświetlenia ulicznego 2. Zakup 4 zestawów kruszywa 3. Doposażenie placu zabaw (zakup stołu betonowego do ping ponga)	2.500,00 6.000,00 5.500,00	2.440,00 5.707,20 5.320,18	97,60 95,12 96,73
801	80101	6050		4. Dofinansowanie do zadania - Rozbudowa budynku PSP w Mniszku	2.004,00	2.004,00	100,00

700 921 600	70005 92105 60095	4210 4300 6050	Kolonia Wolanów	1. Zakup tablic ogłoszeniowych 2. Organizacja Dnia Dziecka w m. Strzałków 3. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie (umowa użyczenia)	903,00 2.000,00 10.500,00	900,00 2.000,00 10.500,00	99,67 100,00 100,00
600	60095	6050	Młodocin Większy	Utwardzenie kostką brukową placu przed budynkiem WTZ w Młodocinie W.	24.637,00	24.607,91	99,88
801 921	80101 92105	6050 4300	Mniszek	1. Dofinansowanie do zadania - Rozbudowa budynku PSP w Mniszku 2. Organizacja festynu wiejskiego powiązanego z uroczystością nadania sztandaru OSP Mniszek i 90-leciem działalności straży	20.000,00 16.620,00	20.000,00 16.620,00	100,00 100,00
900 600 600	90015 60016 60016	6050 4210 4270	Podlesie	1. Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy oświetlenia ulicznego przy drodze gminnej Podlesie – Podkończyce na odcinku 500 mb. 2. Zakup lustra drogowego 3. Dostawa gruzu betonowego na drogę gminną	6.000,00 1.000,00 10.069,00	6.000,00 799,50 9.963,00	100,00 79,95 98,95
801 921	80101 92105	6050 4300	Rogowa	1. Dofinansowanie do zadania - Rozbudowa budynku PSP w Mniszku 2. Organizacja festynu wiejskiego	14.000,00 3.029,00	14.000,00 3.029,00	100,00 100,00
900 600	90015 60016	6050 4270	Sławno	1. Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej i budowa oświetlenia ulicznego wzdłuż drogi gminnej relacji Sławno – Cerekiew, na odcinku Sławno –/Janów/ 2. Remont drogi gm. relacji Sławno-Podlesie	10.890,00 22.025,00	10.890,00 19.975,20	100,00 90,69
600 900 600 600 921	60095 90095 60016 60016 92105	6050 4210 4270 4270 4300	Strzałków	1. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie (umowa użyczenia) 2. Zakup stojaka na rowery. 3. Udrożnienie i oczyszczenie rowu wraz z usunięciem karp. 4. Remont drogi gminnej nr 1395 poprzez nawiezenie i rozgarniecie tłucznia 5. Organizacja Pikniku Rodzinnego przy okazji uroczystości nadania Sztandaru strażackiego.	20.727,00 808,00 9.850,00 3.300,00 3.000,00	20.727,00 808,00 9.849,84 3.281,64 3.000,00	100,00 100,00 100,00 99,44 100,00
600 900 900 921	60016 90015 90015 92105	4270 6050 6050 4300	Ślepowron	1. Utwardzenie dróg gminnych kruszywem. 2. Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy oświetlenia ulicznego na odcinku ok. 300 m (od nr 167 do nr 1) 3. Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy oświetlenia ulicznego na odcinku ok. 300 m (od nr 48A do nr 53) 4. Organizacja pikniku rodzinnego	19.680,00 5.500,00 5.500,00 4.679,00	19.661,55 5.450,00 5.450,00 4.679,00	99,91 99,09 99,09 100,00
600 921	60016 92105	4270 4300	Wacławów	1.Odnowienie rowu odwadniającego drogi 2. Organizacja pikniku rodzinnego	15.000,00 1.556,00	14.729,50 1.556,00	98,20 100,00
900 600 700 600	90015 60016 70005 60016	6050 4270 4210 4270	Waliny	1. Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy oświetlenia ulicznego na odcinku od posesji nr 66 wzdłuż drogi gminnej nr 77/2 o dł. ok. 170 mb. 2. Remont drogi gminnej o nr 98/2 poprzez nawiezenie tłucznia, rozgarniecie i wyrównanie na odcinku ok. 200 mb 3. Zakup znaków informacyjnych z numerami posesji 4. Czyszczenie rowu odwadniającego drogi	6.042,00 6.000,00 2.000,00	4.305,00 5.707,20 1980,30 3.493,20	71,25 95,12 99,02 99,81

					3.500,00		
600	60016	4270	Wawrzyszów	1. Dowóz tłucznia na drogę gminną.	3.000,00	2.853,60	95,12
921	92109	4270		2. Wymiana ogrodzenia i bramy wjazdowej posesji byłej szkoły w Wawrzyszowie.	7.000,00	7.000,00	100,00
	92105	4300		3. Organizacja obchodów uroczystości z okazji Dnia Dziecka	3.000,00	3.000,00	100,00
921	80101	6050		4. Dofinansowanie do zadania - Rozbudowa budynku PSP w Mniszku	2.000,00	2.000,00	100,00
801	92109	4270		5. Kontynuacja remontu świetlicy wiejskiej (budynku byłej szkoły w Wawrzyszowie)	8.888,00	8.888,00	100,00
921							
600	60095	6050	Wolanów	1. Utwardzenie placu parkingowego przed kościołem w Wolanowie (umowa użyczenia)	19.057,00	19.057,00	100,00
900	90095	6050		2. Przebudowa parku w Wolanowie	15.300,00	15.287,67	99,92
900	90095	4210		3.Zakup sadzonek drzew i krzewów do parku w Wolanowie.	2.500,00	600,00	24,00
801	80101	6050	Wymysłów	1. Dofinansowanie do zadania - Rozbudowa budynku PSP w Mniszku	10.564,00	10.564,00	100,00
600	60016	4270	Zabłocie	1. Remont dróg gminnych położonych na terenie sołectwa Zabłocie.	8.000,00	7.847,40	98,09
900	90095	6060		2. Doposażenie placu zabaw.	6.703,00	6.703,00	100,00
OGÓŁEM:					521.437,00	494049,78	94,75

Źródło: opracowanie własne.

Po złożeniu wniosku (termin do końca maja) środki za zrealizowane w 2018 r. przedsięwzięcia funduszu sołeckiego wpłyną na konto gminy do końca sierpnia 2019 r. Kwota zwrotu wynosić będzie 105.857 zł. (21,425%)

III. Mienie komunalne

W skład gminnego zasobu nieruchomości wchodzi nieruchomości zabudowane i niezabudowane stanowiące własność Gminy Wolanów, które gmina nabyła w wyniku komunalizacji, nieodpłatnego nabycia, aktami notarialnymi darowizny lub zakupu. Na dzień 31.12.2018 r. ich powierzchnia wynosiła 102,25 ha.

Nieruchomości są wynajmowane, wydierżawiane, przekazane w wieczyste użytkowanie i z tego tytułu gmina w 2018 r. uzyskała dochody w wysokości 92.367,20 zł a z tytułu sprzedaży uzyskała dochody w wysokości 3 100,00 zł.

Gmina również włada gruntami o pow. 2,3094 ha podstawie umów użyczenia. Są to grunty pod placami zabaw w m. Jarosławice, Kacprowice, Kowalanka, Kowala Duszocina, Zabłocie, placami utwardzonymi z kostki brukowej w miejscowości Sławno i Wolanów a także częścią nieruchomości w miejscowości Chruślice, na której zlokalizowana jest świetlica.

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Wolanów został uchwalony na okres 5 lat tj. na lata 2018 – 2022 i przyjęty uchwałą Nr XXXVII/207/2017 Rady Gminy Wolanów z dnia 28.12.2017r.

Mieszkaniowy zasób gminy tworzą lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących własność Gminy Wolanów w ilości 25 lokali komunalnych w miejscowościach: Bieniędzice, Garno, Młodocin Większy, Mniszek, Sławno, Wawrzyszów, Wolanów. Zasób komunalny nie ma wyodrębnionych lokali socjalnych ani zamiennych. W 2018r nie sprzedano żadnego lokalu mieszkalnego, ani nie zwiększono liczby lokali. Z uwagi na wiek i stan techniczny niektóre lokale wymagają remontów, są one przeprowadzane w ramach posiadanych środków finansowych. W 2018 r. przeprowadzono remont lokalu mieszkalnego zlokalizowanego w Garnie przy ul. Kasztanowej 79, wartość prac wyniosła 15 500 zł.

Na koniec 2018 r. było zadłużonych 6 lokali mieszkalnych na ogólną kwotę w wysokości 11.069,88zł. Część zadłużenia spłacane jest ratalnie przez najemców, a część przez zajęcia komornicze. Występują również zaległości w przypadkach gdzie główny najemca zmarł natomiast spadkobierca mogący przejąć obciążenia nie przebywa pod adresem zameldowania. Nie praktykowano dotychczas odpracowania zaległości czynszowych.

Obecnie obowiązujące stawki czynszu ustalone są Zarządzeniem Nr 102/2012 Wójta Gminy Wolanów w z dnia 15.03.2012 r.

Szczegółowe dane dotyczące mienia komunalnego zawarto w informacji o stanie mienia komunalnego, która stanowi załącznik do sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2018 r.

IV. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

4.1. Strategia rozwoju Gminy Wolanów

Strategia Rozwoju Gminy Wolanów na lata 2015 - 2022 jest kierunkowo-programowym planem rozwoju Gminy. Jest także głównym narzędziem tworzenia partnerstw na rzecz strategicznego rozwoju Gminy. Dzięki opracowaniu strategii możliwe jest szybsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców, podnosić ich jakość życia, stymulować rozwój gospodarczy i chronić środowisko. Strategia ma na celu przystosowanie Gminy i jej działań do zmian zachodzących w otoczeniu, aby zapewnić długofalowy i trwały rozwój. Strategia rozwoju Gminy poprzez jej uspołecznienie jest głosem mieszkańców, co do dalszego jej rozwoju i jest wspólną decyzją wszystkich jej mieszkańców. Tylko wspólne działania i akceptacja przyjętych celów gwarantują stabilny i długotrwały rozwój.

W celu prawidłowej realizacji Strategii ustalony został Plan Inwestycji stanowiący załącznik nr 1 do Strategii, którego okresowa analiza pozwala określić stopień realizacji postawionych w Strategii celów. W tabeli poniżej przedstawiono zadania inwestycyjne wskazane w Planie Inwestycyjnym zrealizowane 2018 roku.

Tabela 9. Zadania inwestycyjne wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy Wolanów na lata 2015-2022 zrealizowane w 2018 r.

Lp.	Nazwa zadania/działania	Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania
1.	Przebudowa drogi powiatowej Konary – Mniszek	Gmina Wolanów Powiat Radomski	Budżet Powiatu Radomskiego Środki własne Gminy
2.	Przebudowa drogi powiatowej Wolanów - Kończyce	Gmina Wolanów Powiat Radomski	Budżet Powiatu Radomskiego
3.	Przebudowa drogi gminnej Garno-Strzałków	Gmina Wolanów	Środki własne Gminy
4.	Remont drogi wojewódzkiej nr 733	Gmina Wolanów Województwo Mazowieckie	Budżet Województwa Mazowieckiego
5.	Rozbudowa sieci wodociągowej (206 m.b. sieci)	Gmina Wolanów	Środki własne Gminy
6.	Rozbudowa i modernizacja sieci oświetlenia ulicznego (dł. 110m)	Gmina Wolanów	Środki własne Gminy
7.	Rozbudowa PSP w Sławnie (nowe sale – łącznik) oraz budowa Sali gimnastycznej zadanie nie zakończone	Gmina Wolanów	Środki własne Gminy
8.	Budowa Sali gimnastycznej przy PSP w Mniszku zadanie nie zakończone	Gmina Wolanów	Środki własne Gminy
9.	Termomodernizacja budynku ZSO w Wolanowie zadanie nie zakończone	Gmina Wolanów	Pożyczka z NFOŚiGW

Źródło: opracowanie własne.

4.2. Ład przestrzenny

Obecnie obowiązujące dla Gminy Wolanów **Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy** określa uchwała Rady XVII/104/2000 z dnia 23.06.2000 r, zmieniona w 2009 r., w związku z opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu, na którym jest zlokalizowana firma PIPELIFE.

Gmina Wolanów posiada **4 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego**: Uchwała Nr XXXIII/210/02 Rady Gminy w Wolanowie z dnia 28 czerwca 2002 r. części sołectw Wolanów (przy ulicy Opoczyńskiej) oraz Kolonia Wolanów, Uchwała Nr XXXIII/211/02 Rady Gminy w Wolanowie z dnia 28 czerwca 2002 r. części

sołectw Wolanów (przy ulicy Kolejowej),

Uchwała Nr XXXIII/212/02 Rady Gminy w Wolanowie z dnia 28 czerwca 2002 r. części sołectwa Mniszek,

UCHWAŁA NR XLIV/144/09 RADY GMINY WOLANÓW z dnia 29 października 2009 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części Gminy Wolanów.

Problemem jest, że dotychczas nie uregulowano spraw dróg na terenie objętym planem w miejscowości Mniszek. Stopień pokrycia gminy mpzp wynosi 1,35 % w stosunku do całej powierzchni Gminy. Pozwolenia na podstawie mpzp wydaje Starostwa Radomski.

W 2018 r. wydano - 142 decyzje o warunkach zabudowy, w tym 9 odmownych. W liczbie decyzji występuje tendencja wzrostowa.

W 2018 r. wydano 17 decyzji celu publicznego - są to inwestycje liniowe - gazociąg, linie energetyczne, budowa oświetlenia, rozbudowa sieci wodociągowej, rozbudowa sieci kanalizacyjnej, stacja bazowa telefonii komórkowej, rozbudowa PSP w Mniszku, PSP w Sławnie, przebudowa GOK w Wolanowie, przebudowa świetlicy wiejskiej. W okresie 5 lat występuje tendencja wzrostowa w liczbie decyzji.

W 2018 r. wydano 183 zaświadczenia o przeznaczeniu działek. W okresie 5 lat występuje tendencja wzrostowa.

W 2018 r. wydano 24 opinie w sprawie podziału nieruchomości na podstawie warunków zabudowy. W okresie ostatnich 5 lat występuje tendencja wzrostowa.

4.3. Gminny program rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem wyznaczającym cele i kierunki kompleksowej odnowy na płaszczyznach: gospodarczej, przestrzennej i społecznej dla Gminy wyznaczonych do objęcia procesem rewitalizacji. Kompleksowość działań rewitalizacyjnych ma na celu zapewnienie rozwoju zdegradowanych obszarów wymagających odnowienia.

Program Rewitalizacji Gminy Wolanów na lata 2016-2023 został opracowany w czerwcu 2017 r., natomiast opublikowany w marcu 2018 r. Wyznaczonymi obszarami rewitalizacji w Gminie Wolanów są dwie miejscowości: Wolanów oraz Młodocin Większy. Na etapie projektowania GPR, w sposób bezpośredni dla Młodocina Większego wskazano remont świetlicy wiejskiej oraz utworzenie centrum rekreacyjnego. W przypadku Wolanowa zaproponowano działania w zakresie termomodernizacji Zespołu Szkół, budowy boiska

sportowego, wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół, utworzenie centrum rekreacyjnego, remont i modernizację budynku Strażnicy i byłego GOK-u oraz budowę przedszkola.

Na dzień 31.12.2018 roku jeśli chodzi o miejscowość Wolanów zostały zrealizowane następujące inwestycje:

- Wykonano termomodernizację budynku Zespołu Szkół w Wolanowie. Inwestycje podzielono na trzy etapy. W 2017 r. została wymieniona stolarka okienna i drzwiowa, inwestycję zrealizowano za kwotę 498.651,75 zł., a w 2018 r. dokonano realizacji II etapu inwestycji - docieplenia budynku przeznaczono kwotę 445.000,00 zł. Na realizację powyższych inwestycji pozyskano środki finansowe w formie pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.
- Wybudowano boisko sportowe wielofunkcyjne w Wolanowie w 2017 r. Projekt boiska w Wolanowie współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Operacja realizowana w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wdrażanej przez LGD „Razem dla Radomki”. Wartość całkowita 242.506,07 zł, dofinansowanie 154.306,00 zł.
- Utworzono centrum rekreacyjne za budynkiem Zespołu Szkół w Wolanowie (min.: oczyszczono staw, wybudowano siłownię napowietrzną, ułożono chodnik i zamontowano ławeczki), inwestycja została zrealizowana z Funduszu Sołeckiego sołectwa Wolanów oraz ze środków własnych gminy.

W 2018 roku została wybudowana wiata jako element małej architektury w powstającym centrum rekreacyjnym w Wolanowie. Inwestycja została sfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW na lata 2014-2020 w zakresie Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej. Wartość inwestycji wyniosła 37 400 zł. W 2017 r. wybudowano Samorządowe Publiczne Przedszkole w Wolanowie, które funkcjonuje od 1 września 2017 r. Inwestycja ta została sfinansowana ze środków własnych gminy.

Drugim obszarem objętym programem rewitalizacji w Gminie Wolanów jest miejscowość Młodocin Większy. Do końca 2018 roku spośród działań objętych programem rewitalizacji wykonano remont dachu na budynku świetlicy za kwotę 71 989,40 zł (w tym

23 742 zł dotacja celowa z UM woj. mazowieckiego), wykonano również remont posadzki w garażu OSP za kwotę 11 545,37 zł.

W wyniku prowadzonych działań nową jakość zyskała infrastruktura edukacyjna w Gminie. Placówki edukacyjne zostały odpowiednio wyposażone co wpłynęło na podniesienie poziomu kształcenia. Na obszarze zdegradowanych przestrzeni i zabudowy powstały nowe miejsca integracji społecznej. Działania infrastrukturalne, zarówno te główne ściśle powiązane z innymi działaniami miękkimi, jak i uzupełniające pozwalają osiągnąć zrównoważony poziom rozwoju społeczno-gospodarczego w Gminie Wolanów. Dzięki kompleksowemu podejściu do prowadzonych działań we wszystkich aspektach procesu rewitalizacji poprawiono jakość życia dla obszaru rewitalizacji, przede wszystkim sołectwa Wolanów.

4.4. Gminny program opieki nad zabytkami

Gminny Program Opieki nad Zabytkami - przyjęty został Uchwałą Nr LIV/186/10 Rady Gminy Wolanów z dnia 11 sierpnia 2010 r. Przedmiotem Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Wolanów jest problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Wolanów. Gminny program opieki nad zabytkami sporządzany przez Wójta Gminy, a następnie po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zostaje przyjęty przez Radę Gminy. Gminny program opieki nad zabytkami nie jest aktem prawa miejscowego, natomiast stanowi dokument uzupełniający dotychczas przyjęte akty prawa miejscowego, uwzględniając zadania z zakresu opieki nad zabytkami. Określa sposób ich realizacji, poprzez stosowne działania organizacyjne i finansowe oraz upowszechniające wiedzę o zabytkach. Zgodnie z wolą ustawodawcy gminny program opieki nad zabytkami ma na celu:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania województwa;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;

- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych, edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych oraz opieka nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Ostatni Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Wolanów obejmował lata 2010-2013, po 2013 r. programu nie zaktualizowano.

Do rejestru zabytków wpisano następujące obiekty znajdujące się na obszarze Gminy Wolanów:

- Młodocin Większy - park, nr rej.: 763 z 18.12.1957 – własność prywatna od 12 lipca 2002r.;
- Mniszek - kościół par. p.w. św. Jana Chrzciciela, 1665-67, nr rej.: 460/A z 29.07.1991 - kaplica św. Józefa, nr rej.: j.w. - cmentarz par. rzym.-kat., 1 poł. XIX, nr rej.: 478/A z 05.11.1991
- Strzałków - park, XIX, nr rej.: 762 z 18.12.1957 - własność prywatna od 17 listopada 2005r.
- Wolanów - cmentarz rzym.-kat., k. XVIII, nr rej.: 490/A z 05.11.1991
- Wymysłów - Soszyn - młyn wodny, k. XIX, nr rej.: A-15 z 17.08.1999 - własność prywatna od 16 grudnia 1986r.

W 2018 r. nie podejmowano działań bezpośrednio realizujących cele programu.

4.5. Infrastruktura komunalna

4.5.1. Infrastruktura drogowa i transport publiczny

Dane dotyczące infrastruktury drogowej przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10. Gminne drogi publiczne

Nr i nazwa drogi	Rodzaj nawierzchni	Długość	Szerokość pasa	Własność
351201W dp nr 3561W – Wymysłów – granica gm. Wolanów	asfaltowa gruntowa	1200 mb 538 mb	6,30 – 6,50	nieuregulowany stan prawny
351202W dp nr 3561W – Wymysłów – Soszyn granica gm. Wolanów	gruntowa	1974 mb	6,00 – 6,40	nieuregulowany stan prawny
351203W dp nr 3562W – Mniszek –	asfaltowa	774 mb	5,70 – 10,40	nieuregulowany stan prawny

Karszewo – granica gm. Wolanów 351204W dp nr 3566W – Rogowa – Laskowa Wola – dp nr 3502W	asfaltowa	3020 mb	7,00 – 11,00	nieuregulowany stan prawny
351205W dp nr 3502W – Kolonia Wawrzyszów – Wawrzyszów Las – dg nr 351210W	asfaltowa gruntowa	1242 mb 1925 mb	2,10 – 10,80	nieuregulowany stan prawny
351206W dp nr 3502W – Dziką Niwa – Babia Góra – Sabat – granica gm. Wolanów	asfaltowa gruntowa	3266 mb 15 mb	6,00 – 13,60	nieuregulowany stan prawny
351207W dk nr 12 – Strzałków - Garno – Młodocin Większy – dw nr 733	asfaltowa gruntowa	7415 mb 1658 mb	3,00 - 10,00	Własność fragm.. drogi na odcinku 2830 mb, na pozostałym odcinku nieuregulowany stan prawny
351208W dp nr 3563W – Garno – dw nr 733	asfaltowa gruntowa	2302 mb 140 mb	1,30 – 7,50	nieuregulowany stan prawny
351209W pomiędzy granicami gm. Wolanów – Waliny – dw nr 733	asfaltowa	1950 mb	5,80 - 7,80	nieuregulowany stan prawny
351210W granica gm. Wolanów – Jarosławice – Bieniędzice – Zabłocie – Strzałków – dk nr 12	asfaltowa gruntowa	6660 mb 1658 mb	4,50 – 14,00	nieuregulowany stan prawny
351211W granica gm. Wolanów – Bieniędzice – Chruślice – dw nr 733	asfaltowa gruntowa	1248 mb 667 mb	2,50-9,00	nieuregulowany stan prawny
351212W dg nr 351210W – Kowala Duszocina – dw nr 733	asfaltowa gruntowa	925 mb 911 mb	4,40 – 10,60	nieuregulowany stan prawny
351213W dw nr 733 – Chruślice – dp nr 3505W	asfaltowa gruntowa	1112mb 448 mb	3,60-8,60	nieuregulowany stan prawny
351214W dp 3505W – Wacławów – dg nr 351216W	asfaltowa	2908 mb	3,50 – 9,00	nieuregulowany stan prawny
351215W dk 12 – Sławno – Ślepowron – Janówek	asfaltowa	2960 mb	3,65 – 9,70	nieuregulowany stan prawny
351216W granica gm. Wolanów – Sławno – Franciszków – Młodocin Większy	Gruntowa Asfaltowa destrukt	2154 mb 1208 mb 2426 mb	5,80 – 8,40	nieuregulowany stan prawny
351217W dk nr 12 – Mniszek – Podulek – granica gm. Wolanów	asfaltowa gruntowa	800 mb 1125 mb	2,00 - 6,20	nieuregulowany stan prawny
351218W dk nr 12 – Kolonia Wolanów – dg nr 351212W	asfaltowa gruntowa	1780 mb 330 mb	6,00 – 8,40	nieuregulowany stan prawny
351219W dg nr 351215W – Ślepowron - granica gm. Wolanów	asfaltowa	450 mb	5,70 – 8,30	nieuregulowany stan prawny
351220W droga przez wieś Wymysłów	asfaltowa gruntowa	140 mb 2760 mb	4,30 – 5,40	nieuregulowany stan prawny
351221W Wymysłów – granica gminy	gruntowa	620 mb	5,20 – 5,50	nieuregulowany stan prawny

Wolanów – dp nr 3561W – dg nr 351202W				
351222W Dp nr 3561W - Wymysłów – granica gm. Wolanów	gruntowa	620 mb	5,40 – 5,50	nieuregulowany stan prawny
351223W dg nr 351201W – Wymysłów – granica gminy Wolanów	gruntowa	1190 mb	5,10 – 6,60	nieuregulowany stan prawny
351224W dg nr 351217W – Podulek – granica gm. Wolanów	asfaltowa gruntowa	473 mb 460 mb	2,50 – 3,70	nieuregulowany stan prawny
351225W dk nr 12 – Mniszek – granica gm. Wolanów	asfaltowa gruntowa	370 mb 770 mb	4,60 – 5,80	nieuregulowany stan prawny
351226W dp nr 3502W – Wawrzyszów – Wygon – granica sołectwa	asfaltowa gruntowa	913 mb 193 mb	6,00 – 8,30	nieuregulowany stan prawny
351227W dg nr 351204W – Laskowa Wola – granica gm. Wolanów	gruntowa	973 mb	2,60 - 5,00	nieuregulowany stan prawny
351228W droga przez wieś Bieniędźlice - Michałów	asfaltowa gruntowa	807 mb 140 mb	5,60 - 6,30	nieuregulowany stan prawny
351229W granica gm. Wolanów – Bieniędźlice – Michałów – Kolonia Wawrzyszów – dg nr 351205W	asfaltowa gruntowa	2945 mb 875 mb	5,70 - 9,00	nieuregulowany stan prawny
351230W dg nr 351210W – Bieniędźlice – Zabłocie – dg nr 351211W	asfaltowa	1027 mb	3,00 - 6,30	nieuregulowany stan prawny
351231W dg nr 351205W – Kolonia Wawrzyszów – Dzika Niwa – Strzałków – dg nr 351210W	asfaltowa gruntowa	668 mb 1782 mb	3,60 – 7,60	nieuregulowany stan prawny
351232W droga przez wieś Zabłocie	gruntowa	1203 mb	4,80 - 5,70	nieuregulowany stan prawny
351233W dw nr 733 – Chruślice – dp nr 3505W	asfaltowa gruntowa	602 mb 502 mb	9,00 - 15,00	nieuregulowany stan prawny
351234W dw nr 733 – Kowala Duszocina – dw nr 733	asfaltowa gruntowa	1760 mb 1055 mb	3,50 – 6,60	nieuregulowany stan prawny
351235W dw nr 733 – Kowala Duszocina – dg nr 351234W	destruktywna	450 mb	3,50 - 6,60	nieuregulowany stan prawny
351236W Wola Waclawowska - Sławno	asfaltowa	1028 mb	2,50 – 12,20	nieuregulowany stan prawny
351237W droga przez wieś Wola Waclawowska	asfaltowa	1242 mb	4,00 – 5,50	nieuregulowany stan prawny
351239W dg nr 351210W – Zabłocie – dg nr 351232W	gruntowa	452 mb	6,10 – 6,50	nieuregulowany stan prawny
351240W dg nr 351206W – Strzałków – granica sołectwa	asfaltowa gruntowa	835 mb 1586 mb	5,00 – 8,60	nieuregulowany stan prawny
351241W dg nr 351240W – Strzałków – dg nr 351207W	asfaltowa gruntowa	615 mb 326 mb	3,40 - 9,50	nieuregulowany stan prawny

351242W dk nr 12 – Strzałków – Garno – Wolanów – dw nr 733	asfaltowa	2060 mb	4,30 - 6,50	nieuregulowany stan prawny
351243W droga przez wieś Wolanów	asfaltowa gruntowa	202 mb 865 mb	2,80 – 3,90	nieuregulowany stan prawny
351244W droga przez wieś Garno	asfaltowa gruntowa	939 mb 760 mb	4,80 – 5,90	nieuregulowany stan prawny
351245W dw nr 733 – Garno – Młodocin Większy – Franciszków – dp nr 3565W	asfaltowa gruntowa	610 mb 2470 mb	3,10 - 7,90	nieuregulowany stan prawny
351246W granica gm. Wolanów – Młodocin Większy – Kolonia Kończyce	gruntowa	1140 mb	6,50 – 8,30	nieuregulowany stan prawny
351247W obwodnica miasta Radomia w ciągu dk S7 – Sławno – dg nr 351216W	asfaltowa	700 mb	5,50 - 8,20	nieuregulowany stan prawny
351248W dp nr 3565W – Podlesie – granica sołectwa	asfaltowa gruntowa	695 mb 1706 mb	1,75 – 7,60	nieuregulowany stan prawny
351249W dk nr 12 – Ślepowron – dg nr 351215W	asfaltowa	295 mb	6,00	nieuregulowany stan prawny
351250W dk nr 12 – Ślepowron – granica gm. Wolanów	asfaltowa gruntowa	545 mb 530 mb	4,70-5,50	nieuregulowany stan prawny

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie Gminy Wolanów publiczny transport zbiorowy w 2018 r. realizowany był głównie przez przedsiębiorcę Pana Janusza Walkiewicza prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „Usługi Przewozowe Osób” z siedzibą w miejscowości Sławno 17.

Przedsięwzięcie dowozu osób linią „W” realizowane jest na podstawie trzech licencji wydanych odpowiednio na następujące trasy:

1. Licencja wydana przez Prezydenta Miasta Radom – trasa Radom – Wolanów – Garno – Strzałków
2. Licencja wydana przez Starostę Radomskiego – trasa Wolanów – Bieniędzice – Jarosławice – Wolanów
3. Licencja wydana przez Wójta Gminy Wolanów – trasa Wolanów – Mniszek – Wolanów.

Transport publiczny uzupełniany jest przez przewoźników realizujących przewóz osób na trasie Przysucha – Radom – Przysucha.

4.5.2. Liczba i stan urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych zarządzanych przez Gminę Wolanów

Poniżej wymieniono dane dotyczące urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych:

- Ujęcie wody 1 SUW Wawrzyszów
- Długość sieci wodociągowej - 96,70 km, 1639 przyłączy, 1 przepompownia w Garnie
- Długość sieci kanalizacyjnej - 22,80 km, 328 przyłączy, 7 szt. przepompowni.

W 2018 r. wydano warunki techniczne na 35 przyłączy wodociągowych i 7 kanalizacyjnych. W okresie ostatnich 5 lat tendencja jest wzrostowa.

Problemem są różnice pomiędzy ilością wody wydobytej a sprzedanej oraz ilością ścieków zafakturowanych, a ilością ścieków, które przepływają do oczyszczalni ścieków w Wólce Domaniewskiej, za które płaci Gmina. I tak odpowiednio:

Ilość wody wydobytej w 2018 r. wynosiła 155 998 m³ a ilość wody zafakturowanej (tj. sprzedanej 104 974 m³.

Ilość ścieków zafakturowanych przez gminę Wieniawa w 2018 r. tj. wprowadzonych do urządzeń kanalizacyjnych 45 555 m³, a ilość ścieków zafakturowanych przez Gminę Wolanów 25 474,8 m³.

Ustalenie przyczyn powyższego stanu wymaga pogłębionej analizy zarówno stanu technicznego infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, jak i sposobu ewidencji i rozliczania zużycia wody oraz odprowadzania ścieków.

4.5.3. Infrastruktura energetyczna

W tabeli 11 przedstawiono dane dotyczące infrastruktury energetycznej (oświetlenie dróg). Długość sieci będącej na majątku Gminy wynosi 13 196 km.

Tabela 11. Dane dotyczące infrastruktury oświetlenia dróg

Rodzaj opraw	Ogółem	Własność Gminy	W tym: na urządzeniach RE
70W	49	49	8
100W	779	779	688
150W	262	262	167
250 W	221	221	
LED	95	95	
LED	155	155	
Naświetlacze przy kościołach	6	6	
Razem	1567	1567	863

Źródło: Opracowanie własne.

W 2018 r. dokonano modernizacji lamp oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Kowala Duszocina – 68 szt. oraz Młodocinie Większym 41 szt., na kwotę 129 150 zł. W 2018 r. została również wykonana dokumentacja projektowo-kosztorysowa budowy oświetlenia drogowego w miejscowościach: Ślepowron, Waliny (obręb geodezyjny Młodocin Większy), Chruslice, Kowala Duszocina, Podlesie, Mniszek, Sławno.

4.6. Środowisko

4.6.1. Program ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wolanów na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022 - przyjęty został uchwałą Nr XVII/100/2016 Rady Gminy Wolanów z dnia 25 kwietnia 2016r. Celem programu jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska. Program ochrony środowiska ma dotyczyć działań na rzecz utrzymania bądź przywrócenia równowagi przyrodniczej poszczególnych elementów środowiska, podejmowanych w oparciu o ustalenia aktualnego stanu środowiska.

Na terenie Gminy Wolanów usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych świadczy firma **Usługi Ekologiczne „EKO-JAS”, Krzysztof Janas Garno ul. Kasztanowa 21, 26-625 Wolanów**. Firma została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego. Miejsce zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania: Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Radomiu ul. Witosa 94, 26-600 Radom.

Na terenie Gminy Wolanów zorganizowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych prowadzony przez firmę: Usługi Ekologiczne „EKO-JAS”, Krzysztof Janas Garno ul. Kasztanowa 21, 26-625 Wolanów, wyłonioną w drodze przetargu nieograniczonego. W PSZOK-u przyjmowane są następujące posegregowane odpady: akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, popioły, opakowania po rozpuszczalnikach, farbach, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, świetlówki, zużyte baterie, odpady budowlane, zużyte opony, przeterminowane leki. Przeterminowane leki można również wrzucać do pojemnika znajdującego się w aptece i w Ośrodku Zdrowia w Wolanowie. Pojemniki na zużyte baterie znajdują się również w obiektach użyteczności publicznej.

Osiągnięte poziomy recyklingu przez Gminę w 2018r.

- 1) Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania **21,64 %** (wymagany $\leq 40\%$): - **poziom został osiągnięty.**
- 2) Poziom recyklingu przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, szkła, metali, tworzyw sztucznych: **31,64 %** (wymagany $> 30\%$) - **poziom został osiągnięty.**
- 3) Poziom recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: **85,86 %** (wymagany $> 50\%$) - **poziom został osiągnięty**

Liczba mieszkańców przyjęta do obliczania wskaźnika uwzględniającego zmiany demograficzne mieszkańców gminy – 7640 osoby (na podstawie złożonych deklaracji).

Liczba osób zameldowanych w roku sprawozdawczym wynosi 8852.

Gmina Wolanów prowadzi działalność w zakresie kierowania podstawowymi rodzajami działalności publicznej m.in. zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, tj. ujmowanie, uzdatnianie i dostarczanie wody usługobiorcom, z którymi zawarto umowę, za pomocą urządzeń wodociągowych oraz odprowadzania ścieków.

Gmina Wolanów korzystała dotychczas z dwóch ujęć wody w Wawrzeszowie i w Bieniędzicach. Ujęcie w Wawrzeszowie nadal funkcjonuje na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Starostę Radomskiego z dnia 30.09.2016r. znak: ROŚ.6341.124.2016.MM i obowiązuje do 30.09.2036r., Z ujęcia zaopatrywane są w wodę miejscowości: Wymysłów, Garno, Kolonia Wawrzeszów, Strzałków, Michałów, Waliny, Mniszek, Młodocin Większy, Rogowa, Wawrzeszów i część Wolanowa.

Natomiast ujęcie w Bieniędzicach funkcjonowało do maja 2018r. na podstawie pozwolenia wodnoprawnego nr ROŚ.VI.6341.131.2014.MM wydanego przez Starostę Radomskiego dn. 30.12.2014r. z datą obowiązywania do 31.12.2034r. Jednakże w 2018r. ujęcie to zostało zamknięte i nowym dostawcą wody do miejscowości (Jarosławice i Bieniędzice) zaopatrywanych w wodę z tego ujęcia są Wodociągi Radom.

Ilość wody wydobytej w 2018r. :155 998 m³.

Ilość ścieków wprowadzona do urządzeń kanalizacyjnych:45 555 m³.

W tabelach poniżej przedstawiono ilość umów zawartych na dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków.

Tabela 12. Rejestr zawartych umów na dostawę wody

Lp.	Miejscowość	Ilość umów	Ilość umów zawartych w 2018r.
1.	Wymysłów	45	3
2.	Garno	269	9
3.	Kolonia Wawrzyszów	47	1
4.	Bieniędzice	68	1
5.	Strzałków	221	4
6.	Jarosławice	49	-
7.	Michałów	17	1
8.	Waliny	82	1
9.	Mniszek	305	4
10.	Młodocin Większy	85	1
11.	Rogowa	68	1
12.	Wawrzyszów	112	3
13.	Wolanów	15	-
Ogółem		1383	29

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 13. Rejestr zawartych umów na ścieki

Lp.	Miejscowość	Ilość umów	Ilość umów zawartych w 2018r.
1.	Mniszek	208	3
2.	Rogowa	57	2
3.	Wawrzyszów	67	2
Ogółem		332	7

Źródło: opracowanie własne.

W 2018 roku na terenie gminy Wolanów zlikwidowano 4 dzikie składowiska odpadów. Ilość zebranych odpadów podczas likwidacji dzikich składowisk wyniosła 6,2 Mg. W związku z likwidacją dzikich składowisk Gmina Wolanów poniosła koszt w wysokości 1976,80 zł brutto.

4.6.2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Wolanów na lata 2015-2020 przyjęty został uchwałą Nr XI/70/2015 Rady Gminy Wolanów z dnia 30 października 2015 r.

Celem opracowanego Planu było określenie kierunków rozwoju Gminy Wolanów w zakresie działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych w obszarach: budynki użyteczności publicznej, budynki mieszkalne i usługowe, transport prywatny, oświetlenie, gospodarka przestrzenna, zamówienia publiczne oraz promocja. Przedstawione koncepcje działań w Planie wynikają z obranych celów strategicznych i szczegółowych, służące poprawie jakości powietrza na terenie Gminy Wolanów.

Zakres merytoryczny Planu obejmuje;

1. Wyznaczenie celów strategicznych i szczegółowych;

2. Analizę stanu obecnego oraz identyfikację obszarów problemowych;
3. Inwentaryzacje emisji dwutlenku węgla do atmosfery;
4. Harmonogram oraz źródła finansowania podejmowanych działań;
5. Kwestie związane z zarządzaniem i realizacją PGN.

Poniższa tabela przedstawia analizę stanu realizacji zaplanowanych przedsięwzięć w 2018 roku, ujętych w obowiązującym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wolanów.

Tabela 14. Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wolanów

Nr	Działanie	Realizator	Okres realizacji		Poniesiony koszt w zł	Zrealizowane działania
			rozpoczęcie	zakończenie		
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z opracowaniem audytów energetycznych	Gmina Wolanów	2015	2020	445 000	Ocieplenie ścian budynków Szkoły Podstawowej w Wolanowie
2.	Modernizacja oświetlenia ulicznego pod kątem zwiększenia jego energooszczędności	Gmina Wolanów	2015	2020	129 150	Modernizacja lamp oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Kowala Duszocina – 68 szt. i Młodocinie Większym 41 szt.
3.	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	WFOŚiGW i NFOŚ	2015	2020		Omówienie założeń Programu CZYSTE POWIETRZE, omówienie rodzajów dofinansowanych przedsięwzięć

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Program usuwania azbestu

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wolanów - przyjęty został uchwałą Nr XLVII/163/10 Rady Gminy w Wolanowie z dnia 29

stycznia 2010r. dane dotyczące realizacji tego zadania w ostatnich latach zawiera poniższa tabela. W 2018 r. nie uzyskano dofinansowania.

Tabela 15. Dane dotyczące realizacji programu usuwania azbestu w latach 2011-2017

ROK	NAZWA ZADANIA	CAŁKOWITY KOSZT ZADANIA [zł]	UZYSKANE DOFINANSOWANIE [zł]	ILOŚĆ ZUTYLIZOWA NYCH WYROBÓW [Mg]
2011	Demontaż, utylizacja i transport wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wolanów	21 666,65 (w tym 150 zł nadzór budowlany)	21 449,98 z WFOŚiGW (99%)	54,48
2014	Demontaż, utylizacja i transport wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wolanów	15 803,40 (w tym 369 zł nadzór budowlany)	13 118,00 WFOŚiGW 5 401,00 (34,99%) NFOŚiGW 7 717,00 (50,00%)	32,61
	Utylizacja i transport wyrobów zawierających azbest	18 718,30	15 910,00 z WFOŚiGW (84,99%)	50,59
2015	Demontaż, utylizacja i transport wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wolanów	32 301,93 (w tym 615 zł nadzór budowlany)	26 933,00 WFOŚiGW 11 407,00 (36,00%) NFOŚiGW 15 526,00 (49,00%)	76 ,00
2016	Demontaż, utylizacja i transport wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wolanów	59 033,78	50 178,71 z WFOŚiGW (85%)	168,80
2017	Demontaż, transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wolanów	41 922,43	35 634,06 z WFOŚiGW (85%)	134,92

Źródło: opracowanie własne.

V. Polityka społeczna

5.1. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025 została przyjęta uchwałą Nr XV/96/2016 Rady Gminy Wolanów z dnia 4 marca 2016 roku. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który opisuje, wyjaśnia i wartościuje ten fragment rzeczywistości, od którego zależy stworzenie perspektyw godnego życia zarówno jednostki, jak i grupy społecznej jako całości. Jest planem działania

ukierunkowanym na realizację przedsięwzięć w obszarze polityki społecznej w wymiarze długofalowym, zaś w praktyce powinien stanowić skuteczny instrument przejścia od fazy interpretacji zjawisk i procesów społecznych do fazy społecznej przemiany.

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty. Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Wolanów połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić cele strategiczne zrealizowane przez GOPS w 2018r. – tabela 16

Tabela 16. Cele, kierunki działań i wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów w 2018 r.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy/Wskaźniki
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie	Realizator - GOPS posilek(dożywianie) – 240, wysokość wydatkowanych środków 98.988,14zł (własne-20.000,00zł.,dotacja- 78.988,14zł)
	Pomoc finansowa	Realizator - GOPS • świadczenia pieniężne: - zasiłki okresowe - 23 rodziny - wysokość wydatkowanych środków 34.214,00zł (dotacja) - zasiłki celowe -w tym specjalne- 122 rodziny - wysokość wydatkowanych środków 59.688,00zł (własne)
	Współpraca z Bankiem żywności, Caritasem, itp.	Realizator - GOPS • liczba rodzin, którym wydano skierowanie do Banku Żywności – 30
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych	Realizator - GOPS , UG - liczba niebieskich kart - 29, - grupy robocze -67 - spotkania zespołu - 4
	Wsparcie asystenta rodziny	Realizator - GOPS - liczba asystentów - 1 - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – 10 w tym 21 dzieci
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)	Realizator - GOPS • liczba stypendiów socjalnych (razem z zasiłkami szkolnymi) – 705(w tym 2 zasiłki szkolne) wysokość wydatkowanych środków 81.128,00zł (środki własne-20.282,00zł., dotacja 81.128,00zł)

Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	Realizator – GOPS - liczba imprez/uroczystości – 1 wigilia - liczba osób uczestniczących w imprezach/uroczystościach - około 35 osób Wartość zamówienia – 400zł.
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna	Realizator - GOPS Pomoc psychologiczna i prawna: • zawarto umowy zlecenie – 2 • liczba rodzin objętych wsparciem psychologa - 12 • liczba rodzin objętych wsparciem prawnika 82 osoby
	Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych	Realizator - GOPS • zasiłki stałe – 44 rodziny, wysokość wydatkowanych środków 210.586,00zł (dotacja) • świadczenia pielęgnacyjne – 473 liczba świadczeń, wysokość wydatkowanych środków 695.295,70 zł (dotacja) • zasiłki pielęgnacyjne – 2187 liczba świadczeń, wysokość wydatkowanych środków 34.639,54 zł (dotacja) • zasiłki losowe – 1 liczba świadczeń, wysokość wydatkowanych środków 2000 zł (własne)
	Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy	- liczba świadczonych usług opiekuńczych – 2.496 - liczba beneficjentów usług opiekuńczych- 9
	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków	- liczba świadczeń - 47 - kwota dofinansowania – 4.987,44zł.

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów na lata 2016–2025 realizowana jest w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wolanów;
- Gminny program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Program współpracy Gminy Wolanów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

5.2. Gminny program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w

wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Natomiast system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Od 2012r. w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki.

W 2018 roku Gmina Wolanów poniosła koszty związane z pobytem 11 dzieci w pieczy zastępczej w łącznej wysokości 99.662,46 zł. W 2018 roku działania na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy świadczył Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolanowie. W ramach pracy socjalnej udzielano rodzinom szeroko rozumianego wsparcia w zakresie swoich zadań, a w szczególności pracy socjalnej. Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zatrudnia także na umowę o pracę asystenta rodziny. W 2018 roku 10 rodzin zostało objętych opieką asystenta, w których łącznie przebywało 21 dzieci. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta charakteryzowały się bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W niektórych rodzinach wieloprotblemowych zaobserwowano poprawę w ich funkcjonowaniu. Przykładem może być wdrożenie nawyku dbania o higienę osobistą i czystość mieszkania, wdrożenie nawyku realizowania obowiązku szkolnego. Z uwagi na liczne dysfunkcje trwałe zmiany są trudne do osiągnięcia i wymagają dużego nakładu pracy i czasu. Mimo to, zebrane doświadczenia pozwalają pracownikom socjalnym na coraz trafniejsze dobieranie form pomocy do specyfiki rodzin objętych pomocą.

5.3.Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki realizacji Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów poprzez działania z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Tabela 17. Cele, kierunki działań i wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów w 2018 r. w zakresie objętym Gminnym Programem Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
	Prowadzenie spotkań z psychologiem,	- liczba spotkań ze specjalistami - 51 - liczba osób uczestniczących w poszczególnych

		spotkaniach -76 osób
Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcja warsztaty z policją „Bezpiecznie chce się żyć”	- liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych 1 - 4 godz. - liczba osób uczestniczących w prelekcji, warsztatach 52 osoby
	Udział w kampanii ogólnopolskich Kampania ogólnopolska : „Postaw na rodzinę” i „Przeciw pijanym Kierowcom”	- liczba kampanii 2
	Organizacja kampanii społecznych	- liczba zorganizowanych kampanii
	Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację warsztatów dla nauczycieli i rodziców	- liczba warsztatów 3
Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży	- liczba zorganizowanych konkursów 4 - liczba dzieci, młodzieży biorących udział w konkursach 785 uczniów
	Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności w tym spektakle profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	- liczba zorganizowanych spektakli, przedstawień 11
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (dofinansowanie udziału wycieczek dydaktycznych) dofinansowanie do „Zielonych Szkół”	- liczba typów form wsparcia 6 wyjazdów - liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia 84 uczniów
	Pomoc terapeutyczna dla grup wsparcia i innych zainteresowanych osób.	97 porad dla 89 osób
	Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	82 osoby zaproszono
	Tworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Zorganizowanie turnusu rehabilitacyjnego dla 2 grup wsparcia.	- liczba utworzonych grup wsparcia 2 20 osób w tym 5 dzieci
	Organizacja pikników rodzinnych	- liczba zorganizowanych pikników rodzinnych 6
Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia Kampania lokalna „Z dla od alkoholu” w PSP Bieńdżice	- liczba akcji profilaktycznych, plakatowych 1
Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych oraz uzależnionych i współuzależnionych	- liczba imprez 1 - liczba osób uczestniczących w uroczystościach integracyjnych 79 osób
	Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych Trzeźwościowa Pielgrzymka do Częstochowy	- liczba zorganizowanych wyjazdów 1- 53 osoby
	Trzeźwościowy Rajd Rowerowy	1- 89 osób

Źródło: Opracowanie własne.

5.4. Program współpracy Gminy Wolanów z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy Gminy Wolanów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018 został przyjęty uchwałą nr XXXVI/191/2017 Rady Gminy Wolanów z dnia 29 listopada 2017 r. W dniach od 31.10.2017r. do 26.11.2017r. trwały konsultacje Programu współpracy na 2018 rok, do których nie wpłynęły żadne proponowane zmiany. Również żadna z organizacji nie wyraziła zainteresowania i nie zaproponowała osoby do komisji oceny ofert spośród swoich członków.

Celem głównym programu było zapewnienie efektywnego wykonywania zadań Gminy, wynikających z przepisów prawa, poprzez włączenie organizacji pozarządowych w ich realizację oraz budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem gminnym a organizacjami pozarządowymi.

Cel główny Programu realizowany był poprzez realizację celów szczegółowych zawartych w Programie:

- ożywianie społecznej aktywności mieszkańców, w tym działalności wolontariackiej,
- poprawa dostępności mieszkańców Gminy do informacji publicznej i o działalności sektora pozarządowego,
- poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspakajanie potrzeb mieszkańców Gminy,
- integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,
- prezentacja dorobku podmiotów działalności pożytku publicznego i promowanie ich osiągnięć,
- wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych,
- tworzenie warunków i zachęt do rozwoju już istniejących oraz powstawania nowych organizacji pozarządowych,
- stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Gminy,
- zwiększenie udziału mieszkańców Gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- promowanie postaw obywatelskich i prospołecznych.

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi realizowana była w oparciu o zasadę pomocniczości, jawności, efektywności, uczciwej konkurencji, partnerstwa i suwerenności stron, a także legalności. W 2018 roku Gmina Wolanów wspierała zadania

realizowane przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Wsparcie Gminy dotyczyło dofinansowania realizacji zadań pożytku publicznego, mieszczących się w katalogu zadań własnych gminy.

Podstawą formalną współpracy Gminy Wolanów z organizacjami pożytku publicznego było zlecenie realizacji zadań organizacjom pozarządowym poprzez wsparcie wykonania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji. W 2018 roku przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi były głównie zadania realizowane w zakresie kultury fizycznej i sportu oraz dziedzictwa kulturowego w zakresie upowszechniania i rozwoju kultury ludowej.

W 2018 roku zostały ogłoszone dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej - zadanie z zakresu kultury fizycznej - organizacja i prowadzenie programów szkolenia sportowego dzieci i młodzieży oraz uczestnictwo w zorganizowanej rywalizacji sportowej w zakresie piłki nożnej i siatkowej oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr i dziedzictwa narodowego - upowszechnienie i rozwój kultury ludowej w Gminie Wolanów. Wzorem lat ubiegłych zadania w głównej mierze miały obejmować swym zakresem jak największą liczbę mieszkańców Gminy Wolanów. Szczegółowe przedsięwzięcia zawarte w projektach mogły być realizowane w formach zapewniających ich najwyższą skuteczność. Na realizację zadań w poszczególnych obszarach konkursu przeznaczono:

- w obszarze wspierania i upowszechniania kultury fizycznej - 110.000,00 zł
- w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr i dziedzictwa narodowego - 30.000,00 zł.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu ogłoszonego 4 stycznia 2018 roku w obszarze upowszechniania kultury fizycznej i sportu: organizacja i prowadzenie programów szkolenia sportowego dzieci i młodzieży oraz uczestnictwo w zorganizowanej rywalizacji sportowej w zakresie piłki nożnej i siatkowej dotację na realizację zadania otrzymał Gminny Klub Sportowy „JAGUAR” w Wolanowie, z którym została zawarta umowa i przyznana kwota dotacji w wysokości 110.000,00 zł. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu ogłoszonego 12 stycznia 2018 roku w obszarze kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji - Upowszechnienie i rozwój kultury ludowej w Gminie Wolanów - dotację na realizację zadań otrzymały: Stowarzyszenie Miłośników Zespołu Ludowego „Wolnianki”, z którym została zawarta umowa i przyznana kwota dotacji w wysokości 20.000,00 zł oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych „Na Ludową Nutę”, z którym została zawarta umowa i przyznana kwota dotacji w wysokości 10.000,00 zł. Powyższe dotacje zostały rozliczone. W okresie

obowiązywania w 2018 roku Programu współpracy Gminy Wolanów z organizacjami pozarządowymi do Biura Rady Gminy nie wpłynęły żadne wnioski, uwagi i zastrzeżenia, co do jego realizacji.

Współpraca Gminy Wolanów z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku opierała się również na wsparciu działań organizacji od strony merytorycznej tj. pomocy w przygotowaniu i rozliczeniu wniosków grantowych. Wsparcie merytoryczne otrzymały:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Mniszku,
- Stowarzyszenie „Inicjatywa Młodych – Kolonia Wawrzyszów” ,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych „Na Ludową Nutę”,
- Klub Sportowy „Jaguar”.

VI. Stan realizacji zadań oświatowych

W roku 2018 w gminie Wolanów funkcjonowały 4 szkoły podstawowe, w tym jedna z oddziałami gimnazjalnymi i 2 przedszkola. Od 1 września 2018 r. do przedszkoli uczęszcza 238 dzieci, w tym:

- do Samorządowego Publicznego Przedszkole w Wolanowie – 198 dzieci,
- do Samorządowego Publicznego Przedszkole w Wolanowie – 40 dzieci.

Przedszkola czynne są od godz. 7,00 do godz. 17,00 od poniedziałku do piątku. Zapewniają bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w ramach podstawy programowej od godz. 7,00 do godz. 12,00. Zajęcia wykraczające poza czas przeznaczony na bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę są finansowane przez rodziców. Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Nr XXXV/185/13 z dnia 28 października 2013 r. w sprawie określenia czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki oraz ustalenia opłat za niektóre świadczenia udzielane przez przedszkole publiczne, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wolanów, opłata za jedną godzinę tych zajęć wynosi 1 zł. Przedszkole zapewnia odpłatne wyżywienia dla wychowanków przedszkola. Opłata za korzystanie z wyżywienia została ustalona przez dyrektora przedszkola w porozumieniu z organem prowadzącym wynosi 7,00 zł. dziennie.

W roku szkolnym 2017/2018 liczba uczniów w szkołach ogółem wynosiła **992**, w tym 81 w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych (tzw. klasy zerowe).

W roku szkolnym 2018/2019 liczba uczniów w szkołach ogółem wynosi **994**, w tym 86 w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.

W placówkach szkolnych ogółem zatrudnionych jest:

- 155 nauczycieli, co stanowi 133,76 etatów przeliczeniowych , w tym:
- 125 nauczycieli w pełnym wymiarze czasu pracy,
- 30 nauczycieli w niepełnym wymiarze, co stanowi - 8,76 etatu przeliczeniowego,
- 50 pracowników obsługi i administracji, co stanowi 46,25 etatów przeliczeniowych.

W szkołach podstawowych ogółem zatrudnionych jest:

- 89 nauczycieli, co stanowi - 75,53 etatu przeliczeniowego, w tym:
- 69 nauczycieli w pełnym wymiarze czasu pracy
- 23 nauczycieli w niepełnym wymiarze, co stanowi - 6,53 etatu przeliczeniowego.
- 28 pracowników obsługi i administracji, co stanowi 26,1 etatu przeliczeniowego.

W oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych zatrudnionych jest:

- 6 nauczycieli w pełnym wymiarze czasu pracy.

W gimnazjum ogółem zatrudnionych jest:

- 31 nauczycieli, co stanowi 28,84 etatu przeliczeniowego, w tym:
- 27 nauczycieli w pełnym wymiarze czasu pracy,
- 4 nauczycieli w niepełnym wymiarze co stanowi – 1,84 etatu przeliczeniowego,
- 7 pracowników obsługi i administracji co stanowi 6 etatów przeliczeniowych.

W przedszkolach ogółem zatrudnionych jest:

- 26 nauczycieli, co stanowi 14,15 etatu przeliczeniowego, w tym:
- 23 nauczycieli w pełnym wymiarze,
- 3 nauczycieli w niepełnym wymiarze, co stanowi- 0,39 etatu przeliczeniowego.
- 15 pracowników obsługi i administracji co stanowi - 14,15 etatu przeliczeniowego.

Stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych oraz urządzeń sportowo-rekreacyjnych podlega ciągłej modernizacji. Dzięki tym działaniom baza lokalowa spełniała określone standardy i normy użytkowe. Pomimo znacznych nakładów jakie poniesiono na ten cel, należy mieć świadomość ogromu zadań, które Gmina co roku podejmuje.

W 2018 roku prowadzone były następujące inwestycje oświatowe:

1. Rozbudowa budynku PSP w Mniszku - Zadanie obejmuje rozbudowę budynku PSP w Mniszku o 2 sale lekcyjne i salę gimnastyczną. Jego realizację zaplanowano na lata 2018-2019 z własnych środków w łącznej kwocie - 2. 524.000,00 zł, z czego na 2018 przypada kwota - 924,000,00 zł, a na 2019 r. - 1.600.000,00 zł. W dniu 17 kwietnia podpisana umowa z terminem realizacji do dnia 31 lipca 2019 r. W trakcie roku 2018 wydatkowano kwotę - 912.386,23 zł, za sporządzenie kosztorysów, roboty budowlane i nadzór inwestorski.
2. Rozbudowa budynku PSP w Sławnie - Zadanie obejmuje rozbudowę budynku PSP w Sławnie o 4 sale lekcyjne i salę gimnastyczną. Jego realizację zaplanowano na lata 2018-

2019 na łączną kwotę - 3.670.000,00 zł, z czego na 2018 przypada kwota - 1.170,000,00 zł, a na 2019 r. - 2.500.000,00 zł. W I połowie roku zostało przeprowadzone postępowanie przetargowe oraz podpisana umowa z wykonawcą z terminem realizacji do dnia 30 listopada 2019 r. W 2018 roku wydatkowano kwotę 1.153.699,42 zł na wykonanie kosztorysów, roboty budowlane i nadzór inwestorski.

3. Termomodernizacja budynku ZSO w Wolanowie przy ul. Kolejowej 17 Na realizację tego przedsięwzięcia zaplanowano w roku bieżącym kwotę - 461.000,00 zł, a wydatkowano - 460.675,00 zł. Przedsięwzięcie zostało wprowadzone do wykazu przedsięwzięć wieloletnich na lata 2017-2019 z łącznymi nakładami finansowymi po zmianach w wysokości 1.223.030,00 zł, z czego na poszczególne lata przypadły kwoty: 2017 - 514.030,00 zł, 2018 - 461.000. 00 zł, 2019 - 248.000,00 zł. W ramach termomodernizacji zostały już wymienione okna, drzwi, w 2018 r. docieplone zostały ściany, a w 2019 r - zostaną wymienione grzejniki. Na realizację tego przedsięwzięcia w I etapie realizacji zaciągnięto pożyczkę z WFOŚ i GW w kwocie 371.000. 00 zł, na II etap - pożyczkę w kwocie 425.700,00zł, jak również na III etap prac - będzie składany wniosek o pożyczkę do WFOŚiGW w Warszawie.

W okresie sprawozdawczym podejmowano działania na rzecz poprawy bazy lokalowej gminnej oświaty w tym wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne. W kwietniu 2018 roku złożony został wniosek o udzielenie wsparcia finansowego w ramach Rządowego Programu – „Aktywna tablica”. Na realizację tego programu otrzymaliśmy 56.000 zł. Program ten został zrealizowany do końca 2018 r. W czerwcu 2018 r. został złożony wniosek o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu dofinansowania wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych. Otrzymaliśmy 22.025,00 zł.

Na finansowanie zadań w zakresie oświaty wydatki wg. planu po zmianach na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosły kwotę - 14.225.206,00 zł. , a wydatkowano kwotę - 13.491.714,57 zł. co stanowi 94,84 % planu wydatków.

Wydatki bieżące poniesione na finansowanie szkół wyniosły - 7.094.158,89 zł., w tym:

- PSP Bieniędzice - 1.157.664,85 zł.
- PSP Mniszek - 1.608.981,46 zł.
- PSP Sławno - 1.575.196,37 zł.
- PSP Wolanów - 2.752.316,21 zł.

Na finansowanie Samorządowych Przedszkoli wydatkowano kwotę - 2.222.253,28 zł., w tym:

- SPP Sławno - 496.764,34 zł.
- SPP Wolanów - 1.645.158,33 zł.

Wydatki na opłaty za pobyt dzieci z naszej gminy w przedszkolach publicznych i niepublicznych na terenie innych gmin wyniosły 80.330,61 zł.

Koszt utrzymania oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych wynosił 354.847,95 zł.

Wydatki na utrzymanie oddziałów gimnazjalnych w szkole na dzień 31.12.2018 roku wyniosły 2.213.983,34 zł.

Na dowóz dzieci do szkół w 2018 r. wydatkowano kwotę - 522.604,94 zł. Środki wykorzystano na :

- dowóz dzieci do szkół - średnio miesięcznie dowożono 365 dzieci - 385.385,40 zł.
- zwrot kosztów dowozu dzieci przez rodziców- ogółem -7 dzieci wydatkowano - 7.400,00 zł.
- zwrot kosztów dowozu dzieci niepełnosprawnych do placówek szkolnych przez rodziców ogółem - 16 dzieci wydatkowano - 129.819,54 zł.

Na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli we wszystkich placówkach oświatowych w 2018 roku wydatkowano kwotę 59.098,50 zł.. Środki zostały wykorzystane na szkolenia Rad Pedagogicznych, indywidualne kursy i szkolenia nauczycieli oraz dopłaty do czesnego dla studiujących nauczycieli.

Na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w 2018 roku zaplanowano - 95.837,00 zł, a wydatkowano kwotę - 93.469,33 zł. Na pozostałą działalność w 2018 roku zaplanowano kwotę - 19.500,00 zł, a wydatkowano kwotę - 17.825,95 zł.. Środki wydatkowano na dofinansowanie sportu w szkole a w szczególności na przewóz uczniów na zawody sportowe i zakup sprzętu sportowego.

W poniższej tabeli przedstawiono cele, kierunki działań i wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów w 2018 r. w obszarze oświaty.

Tabela 18. Cele, kierunki działań i wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów w 2018 r. w oświacie

Kierunki działań	Wskaźniki	Dane liczbowe
Warsztaty kompetencji rodzicielskich	- liczba warsztatów - liczba osób biorących udział w warsztatach	6 193
Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań,	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych	809

przygotowanie do konkursów	- liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych	414
Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów	- liczba godzin zajęć wyrównawczych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych	772 222
Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	liczba godzin zajęć sportowych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach sportowych	240 185
Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej	- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w rozgrywkach sportowych	157
Organizacja zawodów sportowych o „Puchar Wójta Gminy”	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych	4
Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w zawodach sportowych	10
Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach	52 1454
Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba godzin zajęć sportowych dla mieszkańców gminy - liczba mieszkańców gminy biorących udział w zajęciach sportowych	0
Diagnoza potrzeb uczniów	- liczba zankietowanych uczniów	674
Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych	- liczba godzin zajęć specjalistycznych - liczba osób biorących udział w zajęciach specjalistycznych	1064 300
Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	- liczba grup socjoterapeutycznych - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	0
Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą	- liczba spotkań ze specjalistami - liczba osób uczestniczących w poszczególnych spotkaniach	42 242
Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej	liczba osób korzystających z pomocy materialnej i emocjonalnej	

	- liczba i rodzaj oferowanej pomocy	
Prelekcje spotkania z przedstawicielami służb publicznych	- liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba osób uczestniczących w prelekcjach, spotkaniach	20 498
Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich	- liczba projektów, kampanii	35
Organizacja kampanii społecznych	- liczba zorganizowanych kampanii	13
Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów	- liczba spotkań, warsztatów	15
Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach	85 1180
Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw	- liczba zorganizowanych spotkań, wykładów, widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw - liczba osób uczestniczących w ww. przedsięwzięciach promujących kulturę	10 654
Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności	- liczba zorganizowanych spektakli, przedstawień	28
Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach	12 148
Organizacja konkursów o tematyce regionalnej	- liczba zorganizowanych konkursów	4
Prezentacja twórców ludowych	- liczba spotkań z twórcami ludowymi	4
Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad	- liczba kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów	14
Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)	- liczba typów form wsparcia - liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia	6 38
Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych	liczba godzin przeprowadzonych zajęć - liczba osób biorących udział w zajęciach	695 392
Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych	liczba przeprowadzonych konkursów	7

	- liczba zorganizowanych pikników rodzinnych	10
Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia	- liczba akcji profilaktycznych, plakatowych	28
Udział w programach: „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”	- liczba szkół biorących udział w programie - liczba osób korzystających z programu	4 805
Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkania z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli	- liczba akcji, gazetek o tematyce profilaktycznej - liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba szkoleń dla nauczycieli - liczba osób uczestniczących w akcjach, spotkaniach, szkoleniach	19 21 8 488
Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	- liczba imprez, uroczystości integracyjnych - liczba osób uczestniczących w imprezach, uroczystościach integracyjnych	46 1040
Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej	liczba działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej	1
Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów, aktywizujących dla seniorów	liczba godzin zajęć dla osób starszych i niepełnosprawnych - liczba osób uczestniczących w zajęciach	0
Udział w ogólnopolskich akcjach charytatywnych	- liczba osób uczestniczących	945
Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	- liczba działań edukacyjnych	15
Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych	- liczba zorganizowanych wyjazdów, wycieczek	48
Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	- liczba zlikwidowanych barier - rodzaj przeprowadzonych działań	0

Źródło: Opracowanie własne.

VII. Realizacja uchwał Rady Gminy

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Wójt Gminy jest organem wykonawczym Gminy do którego zadań należy m.in. wykonywania Uchwał Rady Gminy.

Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Wójt Gminy przy pomocy Urzędu Gminy realizował uchwały podjęte przez Radę Gminy w 2018 roku w sposób określony uchwałami. Rada Gminy w roku 2018 w kadencji 2014 – 2018 obradowała na 10 sesjach zwyczajnych podejmując 47 uchwał. W październiku wybrano Radę Gminy Wolanów na kadencję 2018 – 2023, która obradowała na 4 sesjach zwyczajnych podejmując 34 uchwały. Z częstotliwością co miesięczną podejmowane były zmiany w uchwale budżetowej na 2018 rok. Istotną uchwałą, którą przyjęto w dniu 6 lutego 2018 roku było ustanowienie herbu, flagi, flagi stolikowej, banneru i pieczęci Gminy Wolanów oraz zasad ich używania. Wśród podjętych przez Radę uchwał większość dotyczyła spraw związanych z oświatą i ochroną środowiska.

Uchwały podjęte w nowej kadencji dotyczyły spraw organizacyjnych Rady, wyboru przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, powołania komisji stałych Rady Gminy Wolanów oraz ustalenia przedmiotu ich działania. Wybrano również Przewodniczących poszczególnych Komisji stałych. Przyjęta została Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wolanów na lata 2019 – 2024 oraz Uchwała Budżetowa na 2019 rok.

Podjęte przez Radę Gminy uchwały Wójt Gminy zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do organów nadzoru, jakimi są w zakresie zgodności z prawem – Wojewoda Mazowiecki, w zakresie spraw finansowych – Regionalna Izba Obrachunkowa.

Zgodnie z art. 7 ust 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej, zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

W podjętych przez Radę Gminy uchwałach organy nadzoru dopatrzyły się nieprawidłowości w podjętej uchwale Nr III/21/2018 z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie zasad udzielania spółkom wodnym dotacji i sposobu jej rozliczania z powodu naruszenia art., 7 ust. 3 i 3a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 e., poz. 362) art. 443 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2268 z póź. zm.) i §32 ust. 1 załącznika do Rozporządzenia Prezesa rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „zasad techniki prawodawczej” (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 283). Projekt uchwały nie został zgłoszony ani do

Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ani też do Prezesa Urzędu ochrony Konkurencji i Konsumentów. W pozostałych podjętych uchwałach organy nadzoru nie dopatrzyły się żadnych nieprawidłowości, potwierdzając tym samym fakt, że uchwały są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i nie naruszają właściwego gospodarowania finansami publicznymi.

Nie zaszła również potrzeba wydawania przez organ nadzoru jakim jest Wojewoda Mazowiecki zarządzeń zastępczych w trybie art. 98a ust. 1 i 2 ustawy samorządowej.

Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy Gminy wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

VIII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

1. **Związek Gmin Radomka** powstał w 1997 roku, zrzesza **6 gmin**: Przysucha, Wieniawa, Wolanów, Przytyk, Zakrzew, Jedlińsk. Zadaniem Związku jest wspólne wykonywanie zadań publicznych w zakresie ochrony środowiska a w szczególności: opracowanie i realizacja programu retencji rzeki Radomki i jej dopływów; ochrona różnorodności fauny i flory; podejmowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych oraz zanieczyszczeń stałych; tworzenie warunków do rozwoju turystyki. W 2003 r. zostały zaprojektowane i oznakowane turystyczne szlaki rowerowe o łącznej długości 287,2 km, prowadzące przez wszystkie gminy tworzące Związek Gmin Radomka. Biorą one początek na przedmieściach Radomia i prowadzą do kompleksów leśnych położonych za Przysuchą. Od 2004 r. co roku Związek organizuje Gwieździsty Złot Rowerowy, z metą nad Zalewem w Domaniowie, w którym uczestniczą grupy szkolne z jego terenu. Uczestniczy również grupa turystów wyjeżdżająca z Radomia, do której mogą się zgłaszać osoby spoza terenu Związku.
2. **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Razem dla Radomki" (LGD)** jest organizacją pozarządową działającą od 2008 roku w ramach europejskiego programu LEADER na rzecz rozwoju obszarów wiejskich sześciu gmin znajdujących się na południu województwa mazowieckiego: Jedlińsk, Przysucha, Przytyk, Wieniawa, Wolanów, Zakrzew. W prowadzonych działaniach LGD korzysta głównie ze środków finansowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i odpowiada za wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).

3. **Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Terytorialnego Na Rzecz Budowy Drogi Ekspresowej S 12** zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 25 października 2006 roku. Prezesem Stowarzyszenia jest Prezydent Miasta Radomia. Stowarzyszenie zrzesza jednostki samorządu terytorialnego z województwa mazowieckiego, łódzkiego i lubelskiego, tj. Gminę Miasta Radomia, Miasto Pionki, Powiat Zwoleń, Gminę Zwoleń, Gminę Opoczno, Gminę Przysucha, Gminę Wieniawa, Gminę Gózd, Gminę Gielniów, Gminę Wolanów, Gminę Orońsko. Głównymi celami Stowarzyszenia są: wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów podmiotów będących członkami stowarzyszenia; inicjowanie, propagowanie, przygotowanie i realizacja na terenie zrzeszonych w stowarzyszeniu jednostek samorządu terytorialnego wspólnych przedsięwzięć służących rozwojowi współpracy samorządów na rzecz budowy trasy ekspresowej S12; koordynowanie i wspieranie współpracy na rzecz budowy trasy S12, realizacja innych przedsięwzięć promujących budowę trasy ekspresowej S12.
4. **Stowarzyszenie Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego** jest samorządowym stowarzyszeniem gmin i powiatu powstałym w roku 2016, powołanym w celu wspierania idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz koordynacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji, a także w celu pozyskiwania środków pomocowych skierowanych na rozwój obszarów miejskich oraz zwiększenia zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzaniu środkami strukturalnymi UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Stowarzyszenie ROF swoim zasięgiem obejmuje łącznie 16 jednostek samorządu terytorialnego: miasto na prawach powiatu – Radom - miasto rdzeniowe ROF pełniące funkcję koordynatora projektu, powiat radomski, gminę miejską i wiejską Pionki, gminy miejsko-wiejskie Iłża i Skaryszew oraz gminy wiejskie Gózd, Jastrzębia, Jedlińsk, Jedlnia-Letnisko, Kowala, Pionki, Przytyk, Wierzbica, Wolanów, Zakrzew, Orońsko.

Podsumowanie

Szanowni Państwo,

Przedstawione w niniejszym opracowaniu dane są próbą zobrazowania Państwu stanu Gminy Wolanów na koniec 2018 r., próbą podsumowania zadań realizowanych przez Gminę w 2018 r. W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że Gmina może realizować jedynie te zadania, na które zezwala prawo. Samodzielność gminy jest bowiem zdeterminowana przez prawo, którego konkretyzacją są dochody Gminy i jej wydatki. Te z kolei pokazują zadania Gminy. Raport ten, jak wspomniano we wstępie jest opracowywany i przedstawiany Państwu po raz pierwszy. Nie ma przyjętego wzoru raportu. Toteż trudno przesądzić, które z ogromu zagadnień dotyczących rzeczywistości Gminy w nim ująć, a które pominąć. Zawartość raportu będzie zapewne kształtowała się w praktyce.

W podsumowaniu zasadnym wydaje się podzielenie z Państwem głównymi wyzwaniami/problemami:

- **Infrastruktura drogowa** – niemal wszystkie gminne drogi publiczne nie mają wymaganej przepisami prawa szerokości pasa, co uniemożliwia pozyskanie środków zewnętrznych na ich budowę, a w wielu przypadkach także możliwość ich utwardzenia. Warunkiem zmiany istniejącego stanu jest przekazywanie przez Mieszkańców fragmentów gruntów wzdłuż tych dróg, ale nawet w wypadku pełnej zgody Mieszkańców na to przekazanie, sprawy formalne będą trwały w latach. Żadna z gminnych dróg publicznych nie ma uregulowanej własności, co przy braku szerokości pasa w wielu wypadkach może uniemożliwić ich utwardzenie lub poszerzenie, a także grozić koniecznością zwrotu pozyskanych dotacji zewnętrznych. Przez 17 lat nie uregulowano własności drogi na obszarze objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Mniszek, opracowanym w 2002 r. Wiele dróg ma wciąż nawierzchnię gruntową wymagającą znacznych nakładów dla zapewnienia ich przejezdności.
- **Infrastruktura kanalizacyjna** – Gmina Wolanów odprowadza ścieki do oczyszczalni w Wólce Domaniowskiej (tj. teren Gminy Przytyk) przez teren Gminy Wieniawa. Obecnie oczyszczalnia ścieków w Wólce Domaniowskiej wymaga pilnej modernizacji w celu dostosowania jej do ilości ścieków spływających do niej z podłączonych miejscowości na terenie trzech gmin – Przytyk, Wieniawa, Wolanów. Przewidywany koszt modernizacji to 15 mln zł (na trzy gminy). Do czasu modernizacji oczyszczalni nie ma możliwości

podłączenia kolejnych odcinków kanalizacji do sieci. Co zamyka na chwilę obecną możliwość rozbudowy sieci kanalizacyjnej w zachodniej części Gminy Wolanów. Istniejąca infrastruktura kanalizacyjna wymaga gruntownego przeglądu, bowiem ilość ścieków która spływa z terenu Gminy Wolanów do urządzeń kanalizacyjnych jest znacznie większa niż ilość ścieków zafakturowanych przez Gminę Wolanów w 2018 r. od Mieszkańców. Potrzeby w zakresie rozbudowy kanalizacji są ogromne na ponad 2tys. gospodarstw domowych zaledwie 332 są podłączone do sieci kanalizacyjnej.

- **Infrastruktura wodociągowa** – rozwój infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy nie nadąża za rozwojem sieci osadniczej, wielu Mieszkańców obecnych i planujących osiedlenie w bliskim czasie wnioskuje o budowę sieci wodociągowej. Możliwości finansowe Gminy są nie wystarczające do sprostania (nadrobienia zaległości) w jednym roku budżetowym istniejącym potrzebom. Dodatkowo modernizacji wymaga istniejąca sieć często wybudowana w niewystarczającej na dziś wydajności.
- **Infrastruktura społeczna – oświata** – obecnie ogromnym obciążeniem dla budżetu Gminy jest równoczesna rozbudowa dwóch szkół PSP w Mniszku i PSP w Sławnie. Konsekwencją tych decyzji inwestycyjnych w bieżącym roku będzie konieczność zaciągnięcia ponad 4 mln zł kredytu, co ogranicza zdolności inwestycyjne Gminy w innych obszarach, np. infrastruktury drogowej czy kanalizacyjnej.
- **Infrastruktura społeczna - kultura** – Gmina Wolanów ma bardzo ograniczoną infrastrukturę o charakterze społeczno-kulturalnym, na którą składają się dwie świetlice (w Strzałkowie i Mniszku), świetlice w budynkach dawnych szkół w Wawrzyszowie i Garnie, filia biblioteki w Mniszku oraz zlokalizowane na niewielkiej powierzchni GCK i Biblioteka w Wolanowie. Infrastruktura ta od lat nie była rozwijana, co spowodowało na chwilę obecną kumulację potrzeb w zakresie jej rozwoju (projektowany Klub Seniora, GOK w Wolanowie, projekt świetlicy wiejskiej w Rogowej i Kolonii Wawrzyszów).
- **Zasoby mieszkaniowe** – przez lata niedoinwestowane zasoby mieszkaniowe Gminy Wolanów, oprócz tego że są dalece niewystarczające w stosunku do potrzeb, są również w większości w złym stanie technicznym, wymagającym znacznych nakładów inwestycyjnych.
- **Proces inwestycyjny** – w przypadku wielu kosztowych inwestycji już zakończonych bądź będących w toku realizacji poprzez brak należytej staranności w ich zaplanowaniu i realizacji obecnie z jednej strony nie można pozyskać środków zewnętrznych a z drugiej konieczne są dodatkowe pilne nakłady umożliwiające ich należyłą eksploatację, można tu

wymienić jako przykłady: projekt sali gimnastycznej przy PSP w Mniszku (brak zachowania wymiarów wymaganych przez MSiT uniemożliwił pozyskanie dotacji w wysokości 50% kosztów realizacji), na tyłach obiektu nie przewidziano nowego ogrodzenia dla połowy szerokości działki, brak węzła sanitarnego przy boisku sportowym w Mniszku, brak rozwiązania dla zagospodarowania wód przy SPP w Wolanowie, brak przebudowy sieci wodociągowej pod boiskiem przy PSP w Bieniędziejach.

Powyższe nie wyczerpuje katalogu problemów, z którymi musi mierzyć się Gmina. Wobec ograniczoności środków i nieograniczoności potrzeb – każdego dnia poszukujemy kompromisów pomiędzy tym co społecznie oczekiwane a tym co ekonomicznie uzasadnione. W ich rozstrzyganiu pozostajemy otwarci na Państwa sugestie.

Łącząc wyrazy szacunku
Wójt Gminy Wolanów
dr Ewa Markowska-Bzducha

Załączniki

Sprawozdanie z realizacji budżetu Gminy

Wyciąg z Wieloletniej Prognozy Finansowej

Informacja o stanie mienia komunalnego

Spis tabel

Tabela 1. Gmina Wolanów – dane demograficzne	4
Tabela 2. Dochody Gminy Wolanów w 2018 r.....	8
Tabela 3. Wydatki Gminy Wolanów w 2018 r. według podstawowych grup wydatków.....	10
Tabela 4. Wydatki majątkowe Gminy Wolanów według działów klasyfikacji budżetowej – 2018 r.....	12
Tabela 5. Harmonogram spłaty długu (w zł).....	14
Tabela 6. Prognoza nadwyżki operacyjnej na najbliższe lata	14
Tabela 7. Prognoza limitu zadłużenia Gminy Wolanów na najbliższe lata	15
Tabela 8. Plan i wykonanie wydatków na przedsięwzięcia realizowane w ramach Funduszu sołeckiego w 2018 r.....	16
Tabela 9. Zadania inwestycyjne wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy Wolanów na lata 2015-2022 zrealizowane w 2018 r.	20
Tabela 10. Gminne drogi publiczne	24
Tabela 11. Dane dotyczące infrastruktury oświetlenia dróg	28
Tabela 12. Rejestr zawartych umów na dostawę wody	31
Tabela 13. Rejestr zawartych umów na ścieki	31
Tabela 14. Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wolanów	32
Tabela 15. Dane dotyczące realizacji programu usuwania azbestu w latach 2011-2017.....	33
Tabela 16. Cele, kierunki działań i wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów w 2018 r.....	34
Tabela 17. Cele, kierunki działań i wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów w 2018 r. w zakresie objętym Gminnym Programem Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	36

Tabela 18. Cele, kierunki działań i wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolanów w 2018 r. w oświacie.....	43
--	----